

Kommitté 9: Ekonomi och finans, socialförsäkringar och pensioner

Motioner: Socialförsäkringar och pensioner

Centerpartiets partistämma 13–16 november 2025

Centerpartiet

Socialförsäkringar och pensioner.....	4
Ekonomisk trygghet för familjer	4
9.30, 9.31, 9.32, 9.33, 9.34, 9.35, 9.36, 9.37, 9.38, 9.39.....	4
Ekonomisk trygghet vid sjukdom	11
9.40, 9.41, 9.42, 9.43, 9.44.....	11
Pensioner	15
9.45, 9.46, 9.47, 9.48	15
9.49, 9.50, 9.51	17
Att-satser	19
9.30 En mer jämställd föräldraförsäkring	23
9.31 Motion: Utred möjligheterna att ge föräldrar 10-vabbdagar per år för barn mellan 12–16 år. ..	24
9.32 Individualisera föräldraförsäkringen.....	25
9.33 Individualisera föräldraförsäkringen.....	27
9.34 Motion om föräldraförsäkringen vid tvillingfödslar.....	28
9.35 Motion om tillfällig föräldrapenning för vårdnadshavare och närstående till barn med stort vårdbehov vid utbildning av personal inom förskola och skola	30
9.36 Mer jämställd löneutveckling och föräldraledighet.....	32
9.37 Motion om höjt men inkomstrelaterat barnbidrag	33
9.38 En träffsäker och jämställd socialpolitik	34
9.39 Motion om Öppenhet kring anställningsvillkor och löner.	36
9.40 Motion om en flexibel socialförsäkring vid stadigvarande nedsatt arbetsförmåga	37
9.41 Slopa sjukskrivningsrätt efter icke medicinska behandlingar	38
9.42 Motion om att omvårdnadsbidrag inte ska likställas med arbete vid bedömning av arbetsförmåga.....	39
9.43 Karensavdrag	40
9.44 Motion om utökande av närståendepenning dagar samt användningsmöjligheter utifrån närståendes behov. VAN =Vård av Närstående.....	41
9.45 Utred pensionssystemet	43
9.46 Motion om rättvisa pensioner	45
9.47 Motion om pensionsrätter.....	47
9.48 Pensionsrätter	48
960 Motion om pensionssystemet till Centerpartiets partistämma	49
9.49 Låt oss bygga vårt förtroendesamhälle starkare	50
9.50 Förenkling av bidrag och förmåner från Försäkringskassan och andra myndigheter	52
9.51 Motion om förtydligande av ömsesidighet i samhällskontraktet, mellan medborgare och samhälle	53

Socialförsäkringar och pensioner

När livet förändras kan man behöva hjälp från samhället. Om man får barn, blir sjuk eller inte klarar av att försörja sig av någon anledning. Då ska det finnas ett hållbart trygghetssystem som hjälper individen både i stunden och att komma vidare.

Föräldraförsäkringen finns till för att föräldrar ska kunna kombinera föräldraskap med arbete, och vara med sina små barn den första tiden. Vi vill se en jämställd, enkel och tydlig föräldraförsäkring som är anpassad till vårt moderna samhälle och arbetsliv.

Sjukförsäkringen ska garantera ekonomisk standardtrygghet om du, på grund av sjukdom inte kan gå till jobbet, och ge ett effektivt stöd till rehabilitering eller om det krävs omställning till ett annat arbete.

Centerpartiet vill se ett långsiktigt, hållbart och rättvist pensionssystem som garanterar alla en ekonomisk trygghet på äldre dar. Vi tycker att nuvarande pensionssystem i grunden är bra och fungerar. Genom att ge människor bättre förutsättning för att arbeta längre, förstärka informationen om pensionssystemet och skapa stabila förutsättningar för en växande ekonomi kan vi se till att pensionerna höjs för alla.

Ekonomisk trygghet för familjer

[9.30](#), [9.31](#), [9.32](#), [9.33](#), [9.34](#), [9.35](#), [9.36](#), [9.37](#), [9.38](#), [9.39](#)

[9.30.1](#) att Centerpartiet verkar för att individualisera föräldraförsäkringen

[9.30.2](#) att Centerpartiet verkar för att antalet försäkringsdagar i föräldraförsäkringen reduceras i syfte att minska ojämställdheten mellan könen.

[9.31.1](#) att Centerpartiet utreder kostnader och modell för att införa 10-vabb-dagar per vårdnadshavare för barn mellan 12–16 år.

[9.32.1](#) att Centerpartiet verkar för en individuell föräldraförsäkring.

[9.33.1](#) att Centerpartiet verkar för en individuell föräldraförsäkring.

[9.34.1](#) att Centerpartiet verkar för en utredning av ersättningsnivåerna för tvillingfödselar med ovanstående medskick som leder till

[9.34.2](#) att Centerpartiet verkar för att ersättningen för tvillingar höjs med minst 70 % mot dagens ersättningsnivåer så även tvilling nr 2 får samma förutsättningar som barn 1.

[9.35.1](#) Centerpartiet ska verka för att vårdnadshavare och närstående till barn som har stora vårdbehov på grund av kroniska sjukdomar, allvarliga sjukdomar eller allvarlig skada, ska ges rätt till tillfällig föräldrapenning vid utbildning och stöttning av personal inom förskola och skola.

[9.36.1](#) att Centerpartiet utreder hur den totala föräldrapenningen mer stämmer överens med den lön en förälder normalt sett tjänar.

[9.36.2](#) att Centerpartiet aktivt arbetar för att höja nivån på den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI).

38 [9.36.3](#) att Centerpartiet arbetar för att i mindre utsträckning kunna ge bort föräldradagar.
39 [9.37.1](#) Jag yrkar att Centerpartiet verkar för att barnbidraget höjs.
40 [9.37.2](#) att Centerpartiet verkar för att barnbidraget beskattas utifrån föräldrarnas inkomst.
41 [9.38.1](#) Att utreda ett behovsprövat barnbidrag.
42 [9.38.2](#) att helt avskaffa flerbarnstillägget.
43 [9.39.1](#) att utöka föräldraledigheten för både mödrar och fäder för att främja jämställdhet och
44 möjliggöra en sund arbetslivsbalans för både föräldrar.

45 Partistyrelsens yttrande

46 Motionärerna föreslår åtgärder för att göra föräldraförsäkringen mer jämställd som genom att
47 individualisera den. Det finns också förslag kring hur man kan utveckla föräldraförsäkringen vid
48 tvillingfödslar, om föräldrar till barn med stort vårdbehov behöver utbilda personal vid förskola eller
49 skola, hur föräldraförsäkringen förhåller sig till löner samt förslag kring VAB-dagar för barn mellan 12
50 år och 16 år. Därtill finns förslag som rör förändringar av barnbidraget.

51 Föräldraförsäkringens viktigaste syfte är att alla föräldrar ska ges förutsättningar att ge sina barn en
52 god omsorg samt att bygga upp den viktiga anknytningen mellan barn och förälder under de första
53 levnadsåren. Centerpartiet vill se en enkel, jämställd och tydlig föräldraförsäkring som tar avstamp i
54 principen om barnets bästa. En sådan försäkring måste vara anpassad till vårt moderna samhälle och
55 arbetsliv, olika familjekonstellationer och premiera ett jämställt uttag av föräldradagar.

56 Sverige har världens mest generösa föräldraförsäkring som innebär att man med nuvarande regler
57 kan vara borta mycket länge och långt upp i barnets ålder. Därtill har föräldrar rätt att gå ner i
58 arbetstid tills barnet har fyllt 8 år. Vi vet att lång frånvaro från arbetsmarknaden påverkar
59 löneutveckling, karriärmöjligheter och anknytning till densamma. I förlängningen påverkar det också
60 pensionen. Partistyrelsen anser därför att såväl föräldraförsäkringen som föräldraledighetslagen
61 behöver stramas upp och tydligare kopplas till barnets första levnadsår. Utifrån detta resonemang
62 menar inte partistyrelsen att en förlängd föräldraledighet skulle gynna jämställdheten och anser
63 därmed att förslaget om att utöka föräldraledigheten bör avslås. Tillfällig föräldrapenning för vård av
64 sjukt barn gäller upp till 12 år och mellan 12 och 16 år finns möjlighet med läkarintyg och
65 partistyrelsen anser att det ger tillräckliga möjligheter och att förslaget om att utreda 10 VAB-dagar
66 per vårdnadshavare för barn mellan 12-16 år bör avslås.

67 År 1974 fick föräldrar rätt att dela på ledigheten vid barns födelse i och med att föräldraförsäkring
68 infördes. Då tog mammor ut 99,5 procent av alla föräldrapenningdagarna. År 1995 införs den första
69 så kallade pappamånaden och 2016 införs en tredje reserverad månad. Idag, 50 år sedan införandet
70 av föräldrapenningen tar kvinnor ut 69% av dagarna. Försäkringskassans analyser visar att den faktor
71 som har haft störst inverkan på pappors uttag är införandet av de reserverade månaderna i
72 föräldraförsäkringen. Centerpartiet har tidigare inte valt att ställa sig bakom förslag av en ökad
73 individualisering av föräldraförsäkringen. Partistyrelsen konstaterar dock att pappors uttag av
74 föräldraledighet ökar alldeles för sakta. Det ojämställda uttaget leder till negativa konsekvenser för
75 såväl enskilda individer som för samhället i stort. Kommissionen för jämställda livsinkomster
76 konstaterar till exempel att inkomstutvecklingen i olikkönade parrelationer i hög grad påverkas av
77 hur föräldrapenningen fördelats. Bland par som har ett mer jämnt uttag av föräldrapenningen får
78 kvinnor en avsevärt bättre löneutveckling samt andel av hushållets totala årsinkomst. Detta får
79 sedan ytterligare ekonomiska konsekvenser eftersom det bland annat kommer att avspeglas i

80 pensionen. En större ekonomisk jämställdhet ger ökad frihet och möjlighet att påverka sitt eget liv
81 som exempelvis att kunna ta sig ur en relation som inte fungerar.

82 Det finns också andra perspektiv som att ett ojämnt uttag av föräldrapenning kan bidra till att
83 upprätthålla sådant som att kvinnor tar ett större ansvar för det obetalda arbetet i hemmet.

84 Partistyrelsen konstaterar också att vi som individer begränsas av omvärldens förväntningar på oss
85 utifrån könstillhörighet och anser att vi behöver riva de strukturer som underminerar alla föräldrars
86 rätt att ta ut föräldraledighet och att kombinera ansvaret för de gemensamma barnen med ett gott
87 arbetsliv. Föräldraförsäkringens utformning har en stor betydelse för detta och partistyrelsen anser
88 att det är hög tid för ytterligare politiska åtgärder i form av en individualisering av
89 föräldraförsäkringen. Partistyrelsen lägger därför ett eget förslag i denna fråga. Då behöver en
90 utredning tillsättas för att bland annat se över hur det skulle fungera utifrån antal vårdnadshavare i
91 familjen, om de inte bor tillsammans eller hur det i viss mån ska vara möjligt att överlåta en mindre
92 del till annan närstående. En utredning behöver också ha ett tydligt barnperspektiv och se över hur
93 barnets bästa kan skyddas om en av vårdnadshavarna av olika tunga eller tvingande skäl inte kan ta
94 ut föräldrapenning. Sedan tidigare verkar Centerpartiet även för att läsåret i grundskolan förändras,
95 som påverkar såväl barnets kunskapsutveckling som familjers planering av föräldraledighet.

96 Centerpartiet vill också sedan tidigare gå vidare och se över föräldraledighetslagen för att bättre
97 balansera ambitionen om goda förutsättningar för föräldrar att ta hand om sina nyfödda barn med
98 ett fungerande arbetsliv och ökad jämställdhet. Samhället måste ha en förväntan på alla
99 vårdnadshavare att ta sin del av ansvaret för barnens välmående.

100 Det finns förändringar av föräldraförsäkringen som skulle kunna underlätta för vissa grupper och
101 som skulle kunna rymmas inom ramen när det finns anledning att se över större delar av
102 föräldraförsäkringen. Det gäller då förslagen kring att vårdnadshavare till barn med allvarliga
103 sjukdomar som exempelvis typ 1-diabetes ska ges rätt till tillfällig föräldrapenning vid utbildning och
104 stöttning av personal inom förskola och skola på ett liknande sätt som är möjligt inom ramen för LSS
105 samt om att utreda ersättningsnivån för tvillingföräldrar. Därför anser partistyrelsen att att-saten om
106 rätt till föräldrapenning förvårdnadshavare som stöttar skolpersonal bör bifallas. Partistyrelsen
107 menar att det finns anledning att se över ersättningsnivån för flerbarnsfödslar och lägger en egen
108 att-sats om det. Däremot anser partistyrelsen att förslaget om att höja ersättningar för tvillingar
109 med minst 70 % mot dagens nivåer är för specifik och att den att-satsen därmed bör avslås.

110 Centerpartiet arbetar för att fler kommer i arbete och ett mer jämställt samhälle och arbetsliv vilket i
111 sin tur påverkar nivån på den sjukpenninggrundande nivån på inkomsten samt utfallet av nivån på
112 föräldrapenningen. Detta kräver dock en diskussion och opinionsbildning för jämställdhet i samhället
113 samt en individualiserad föräldraförsäkring.

114 Barnbidraget har urholkats under många år samtidigt som de senaste årens inflation med bland
115 annat betydligt högre matpriser har satt större press på familjer med mindre marginaler. Många
116 familjer med goda marginaler kan samtidigt använda bidraget exempelvis till barnsparande. Det
117 finns därför anledning att se över på vilket sätt man kan åstadkomma en förändring där barnbidraget
118 i högre utsträckning går till familjer med mindre marginaler. Detta är en stor och viktig fråga som
119 behöver eftertanke för att finna rätt modell. Utgångspunkten är dock att barnbidraget fortsatt ska
120 vara generellt men samtidigt ge en förstärkning för de familjer som har störst behov. Partistyrelsen
121 anser att ett reformerat barnbidrag direkt behöver kopplas till att det bättre kan stärka ekonomin
122 för de familjer som behöver det mest och lägger därför in en helhet i ett eget förslag till att-sats.

När flerbarnstillägget förändrades 2005 och kom att omfatta redan barn nummer två i en familj försvagades den ekonomiska omfördelningen kraftigt, samtidigt som den generella förstärkningen av den disponibla inkomsten var marginell. Mot den bakgrunden har Centerpartiet sedan tidigare tagit ställning för att avskaffa flerbarnstillägget för det andra barnet och samtidigt omfördela medel till bostadsbidraget för att nå familjer med lägst inkomster. Generella bidrag som flerbarnstillägget kan exempelvis, i kombination med andra stöd, göra det ekonomiskt rationellt för en förälder (oftast kvinnan) att förlänga tiden borta från arbetsmarknaden. Detta motverkar målet om jämställt föräldraskap och ekonomisk jämställdhet. Vägen till egenförsörjning kan också försvåras om incitamenten till arbete inte är tillräckligt starka. Partistyrelsen ser därför skäl att därutöver förändra flerbarnstillägget för barn tre och framåt genom en halvering av tillägget. Effekten av att genomföra förändringar lika för alla vad gäller flerbarnstillägget från barn tre undviker nya tröskeeffekter eftersom flerbarnstillägget liksom barnbidraget är generellt och enbart avhängt antal barn.

Partistyrelsens nya att-satser

1. att Centerpartiet ska verka för införande av en individualiserad föräldraförsäkring.
2. att Centerpartiet ska verka för en utredning av ersättningsnivån i föräldraförsäkringen när det gäller flerbarnsfödslar.
3. att Centerpartiet ska verka för att reformera barnbidraget för att bättre stärka ekonomin för de familjer som behöver det mest.

Förslag till beslut: Bifall

[9.35.1](#) Centerpartiet ska verka för att vårdnadshavare och närstående till barn som har stora vårdbehov på grund av kroniska sjukdomar, allvarliga sjukdomar eller allvarlig skada, ska ges rätt till tillfällig föräldrapenning vid utbildning och stöttning av personal inom förskola och skola.

Förslag till beslut: Besvarad

[9.30.1](#) att Centerpartiet verkar för att individualisera föräldraförsäkringen

[9.30.2](#) att Centerpartiet verkar för att antalet försäkringsdagar i föräldraförsäkringen reduceras i syfte att minska ojämställdheten mellan könen.

[9.32.1](#) att Centerpartiet verkar för en individuell föräldraförsäkring.

[9.33.1](#) att Centerpartiet verkar för en individuell föräldraförsäkring.

[9.34.1](#) att Centerpartiet verkar för en utredning av ersättningsnivåerna för tvillingfödslar med ovanstående medskick som leder till

[9.36.1](#) att Centerpartiet utreder hur den totala föräldrapenningen mer stämmer överens med den lön en förälder normalt sett tjänar.

[9.36.2](#) att Centerpartiet aktivt arbetar för att höja nivån på den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI).

[9.36.3](#) att Centerpartiet arbetar för att i mindre utsträckning kunna ge bort föräldradagar.

[9.37.1](#) Jag yrkar att Centerpartiet verkar för att barnbidraget höjs.

[9.37.2](#) att Centerpartiet verkar för att barnbidraget beskattas utifrån föräldrarnas inkomst.

[9.38.1](#) Att utreda ett behovsprövat barnbidrag.

[9.38.2](#) att helt avskaffa flerbarnstillägget.

138

Förslag till beslut: Avslag

[9.31.1](#) att Centerpartiet utreder kostnader och modell för att införa 10-vabb-dagar per vårdnadshavare för barn mellan 12–16 år.

[9.34.2](#) att Centerpartiet verkar för att ersättningen för tvillingar höjs med minst 70 % mot dagens ersättningsnivåer så även tvilling nr 2 får samma förutsättningar som barn 1.

[9.39.1](#) att utöka föräldraledigheten för både mödrar och fäder för att främja jämställdhet och möjliggöra en sund arbetslivsbalans för både föräldrar.

139

Hanna Mattson Wagenius och Peter Helander reserverar sig till förmån för avslag på att-satserna PS 1 att Centerpartiet ska verka för införande av en individualiserad föräldraförsäkring, Centerstudenter 9.30.1, Centerkvinnorna 9.32.1 och Kalmar 9.36.3 samt att byta ut texten från meningen som börjar med "Centerpartiet" till meningen som slutar med "kan ta ut föräldrapenning" till följande: "Centerpartiet vill inte detaljstyra människors privatliv. Det kan finnas fullgoda skäl till att en familj väljer att inte dela sin föräldraledighet helt lika. Dessutom skulle en individualiserad föräldraförsäkring, utan tillåtelse att föra över dagar, försvåra avsevärt för familjer som inte bara består av två föräldrar. Tvärt om är en ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen genom t.ex. överlåtelsebara dagar till annan närstående är positivt för såväl kärnfamiljer som ensamstående, HBTQ- och bonusfamiljer och det skulle underlätta för företagare.

Samtidigt är det givetvis angeläget att fortsätta bryta de normer som säger att framförallt kvinnor ska vara hemma med barn. Där spelar den lagstadgade rätten att som förälder vara tjänstledig på deltid sannolikt en större roll."

SAMT:

Hanna Mattson Wagenius yrkar på ett tillägg till ovanstående text "Bakgrunden till det är att den obetald ledigheten som till största del tas ut av kvinnor påverkar såväl kvinnors inkomster som kommande pension negativt. Inspektionen för socialförsäkringar har i en rapport konstaterat att mammor i genomsnitt tar ut 4 månader obetald ledighet under barnets första två år vilket är längre än pappors totala uttag av både betald och obetald föräldraledighet.

För äldre barn gäller att det inom föräldraledighetslagen finns möjlighet att utan ersättning förkorta sin ordinarie arbetstid med upp till 25 % om barnet inte har fyllt 8 år eller avslutat sitt första skolår. De som har kvar dagar med föräldrapenning kan ta ut ersättning innan barnet har fyllt 12 år. Inom tjänstledighetsförordningen som gäller för anställda vid myndigheterna under regeringen (inte affärsverken) framgår att arbetstagare utöver det som finns i föräldraledighetslagen i regel bör beviljas förkortning av arbetstiden för vård av barn intill utgången av det skolår då barnet fyller 12 år. Det finns alltså generösa möjligheter att ta ut obetald ledighet som politiken har rådighet över. Ur ett jämställdhetsperspektiv finns anledning att i vart fall minska rätten till obetald ledighet för föräldrar." och föreslår en ny att-sats:

att Centerpartiet verkar för att minska den lagstadgade rätten till obetald tjänstledighet på deltid för föräldrar.

140

141

142

Elisabeth Thand Ringqvist reserverar sig till förmån för avslag på införandet av en individualiserad föräldraförsäkring och föreslår en ny att-sats:

Föräldraförsäkringen bör konstrueras så att två tredjedelar av dagarna reserveras för respektive vårdnadshavare och en tredjedel fortsatt kan överlåtas till den andra föräldern eller till annan närstående.

Motivering:

Jag anser att föräldraförsäkringen bör individualiseras men så att två tredjedelar av dagarna reserveras för respektive vårdnadshavare, medan den återstående tredjedelen ska kunna överlåtas till den andra föräldern eller till en annan närstående vuxen. Denna modell stärker jämställdheten på arbetsmarknaden genom att sätta ett tydligt ansvar hos båda föräldrarna, men utan att utesluta de familjer som inte passar in i kärnfamiljsnormen.

En helt låst tredelning, utan överlåtbara dagar, riskerar att bli ett hinder för regnbågsfamiljer, ensamstående föräldrar, bonusfamiljer och andra som lever i mer komplexa familjesituationer. Det gäller även egenföretagare där verkligheten ofta kräver större flexibilitet än vad en strikt tredelning tillåter.

En tredjedel som kan överlåtas innebär en nödvändig ventil i systemet, en möjlighet att ta hänsyn till individens och familjens faktiska förutsättningar, utan att överge ambitionen om en mer jämställd fördelning av föräldraledigheten.

Valfrihet och ansvar måste gå hand i hand. Därför menar jag att en föräldraförsäkring med två tredjedelar knutna till respektive vårdnadshavare och en tredjedel överlåtbar är det mest effektiva och rättvisa alternativet. Det stärker både jämställdheten i arbetslivet och tryggheten i olika typer av familjer.

Mot denna bakgrund reserverar jag mig mot förslaget om en individualiserad föräldraförsäkring.

Mari-Louise Wernersson och Centerkvinnorna, Rasmus Elfström och Centerstudenterna samt Elisabeth Thand Ringqvist reserverar sig till förmån för bifall till Centerkvinnorna 9.38.2

Motivering från Mari-Louise Wernersson och Centerkvinnorna samt Elisabeth Thand Ringqvist:

Det finns ett allmänt flerbarnstillägg, som alla familjer med fler än ett barn får. Riksrevisionen har redan påvisat att det är helt verkningslöst vid andra barnet och det är ett beslut som Centerpartiet tagit sedan tidigare: att verka för att avskaffa flerbarnstillägget för andra barnet. Vi vill gå ett steg längre och avskaffa det helt. För familjer med fler barn som har lever under ekonomiskt utmanande förhållanden, ser vi hellre mer riktade insatser.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom

[9.40](#), [9.41](#), [9.42](#), [9.43](#), [9.44](#)

[9.40.1](#) att Centerpartiet verkar för en översyn av regelverket för sjuk- och aktivitetsersättning i syfte att skapa ett flexibelt ersättningssystem som gör det möjligt att arbeta och få ersättning utifrån faktisk arbetsförmåga.

[9.41.1](#) att slopa rätten till sjukskrivning efter icke medicinskt motiverade behandlingar.

[9.42.1](#) att Centerpartiet ska verka för att omvårdnadsbidrag inte ska likställas med arbete vid Försäkringskassans bedömning av arbetsförmåga vid anspråk på sjukpenning.

[9.43.1](#) att utreda 5 karensfria dagar per år för de anställda inom kommun och region.

[9.43.2](#) att arbeta för 5 karensfria dagar införs inom kommun och region.

[9.44.1](#) att de närståendepenning grundade dagarna utökas till 120 dagar/år.

[9.44.2](#) att de kan användas även som s.k. kontaktdagar när anhörig följer med på sjukvårdsbesök eller liknande.

[9.44.3](#) att flera personer /syskon kan få ersättning för samma dagar när de finns hos sin närstående vid livets slutskede.

[9.44.4](#) att sjukvårdspersonal är uppmärksamma på om patienterna de möter kan ha en anhörigroll.

[9.44.5](#) att informationen om närståendepenningen och kontaktdagarna ges på ett sådant sätt att denna målgrupp får kännedom om dem så att de kan användas på ett optimalt sätt.

Partistyrerelsens yttrande

Motionärerna föreslår förändringar av sjukförsäkringen kring att göra den mer flexibel vid nedsatt arbetsförmåga, ta bort rätt till sjukskrivning vid behandlingar som inte är medicinskt motiverade och utreda karensfria dagar för anställda inom kommun och region. Det finns också förslag kring hur omvårdnadsbidrag ska bedömas vid anspråk på sjukpenning samt förslag kring utökning kring närståendepenning.

För Centerpartiet är det centralt att sjukförsäkringssystemet ska vara utformat så att det blir möjligt att arbeta och få ersättning utifrån faktisk arbetsförmåga. Centerpartiet anser sedan tidigare att det är för trubbigt när ersättningen är baserad på fjärdedelar, alltså 0, 25, 50, 75 eller 100 %.

För att beviljas sjukpenning krävs att man har en skada eller sjukdom som medför nedsatt arbetsförmåga. Det gäller då oavsett om man har varit med om en skada som man har blivit utsatt av någon annan eller om man varit med om en olycka på sin fritid. Detsamma gäller om arbetsförmågan minskats efter medicinska behandlingar oavsett om de har varit medicinskt motiverade eller inte. Vad som är medicinskt motiverat är också svårt att avgöra eftersom det inte bara behöver handla om en persons fysiska hälsa utan även den psykiska. Sjukvården erbjuder till exempel rekonstruktion om man har varit tvungen att operera bort ett bröst på grund av cancer. Om en person har gått ner mycket i vikt efter en obesitasoperation så erbjuds i vissa fall möjligheten att också operera bort överflödigt hud genom regionerna och de gör då den bedömningen. En person kan vid en sådan situation hamna precis under en gräns som regionen har satt och ändå påverkas negativt både fysiskt och psykiskt av detta och kan då betala en sådan operation själv men ändå ha rätt att få sjukpenning efter ingreppet. Det är svårt att göra avgränsningar om vad som ska ses som

183 medicinskt motiverat eller inte och det vore också mycket svårt att försöka formulera i lag.
 184 Partistyrelsen anser utifrån detta att det inte finns någon annan rimlig grund än just nedsättning av
 185 arbetsförmåga vid bedömning av rätt till sjukpenning. Regelverket bör ligga fast och förslaget att ta
 186 bort rätten till sjukskrivning efter behandlingar som inte är medicinskt motiverade bör avslås.

187 Sjukförsäkring bedöms och bör enligt Centerpartiet bedömas utifrån arbetsförmåga. Om man har
 188 beviljats omvårdnadsbidrag så är det om man har ett barn med funktionsnedsättning som gör att
 189 det behövs en större omvårdnad och tillsyn än andra barn i samma ålder. Det är då en extra
 190 ansträngning som förutsätter att man har arbetsförmåga. Utifrån det så anser partistyrelsen att det
 191 vore orimligt att inte likställa omvårdnadsbidrag med arbete vid bedömning av arbetsförmåga som
 192 görs av Försäkringskassan vid ansökan om sjukpenning och att det förslaget bör avslås.

193 Inom sjukförsäkringen finns en karensdag som tillfälligt togs bort under pandemin för att minska
 194 smittspridningen. Det finns en diskussion i samhället om hur det påverkar människor olika utifrån att
 195 de som arbetar nära människor till exempel inom omsorg som måste arbeta på plats och en del
 196 tjänstepersoner som ibland kan ha möjlighet att arbeta hemifrån vid exempelvis lättare förkylning.
 197 Båda dessa typer olika förutsättningar gäller också inom kommuner och regioner och där det i vissa
 198 fall inte är möjligt att i lagstiftning särskilja detta och utifrån det så anser partistyrelsen att förslagen
 199 om att utreda samt arbeta för 5 karensfria dagar införs för anställda inom kommun och region bör
 200 avslås.

201 Närståendepenning finns om man behöver avstå från att arbeta för att kunna stödja en närstående
 202 person när det finns en risk att personen inte överlever inom den närmaste tiden. Idag är det 100
 203 dagar som närstående kan dela på och detta samtidigt som äldre åldersgruppen ökat och en
 204 utveckling inom vården finns som gör att vi kan leva längre med allvarliga sjukdomsdiagnoser.
 205 Partistyrelsen anser därför att det är rimligt att utöka dessa dagar till 120 och anser därmed att det
 206 förslaget bör bifallas.

207 Partistyrelsen anser att närståendepenningen ska användas till det som den är avsedd för alltså att
 208 stödja en närstående som har en risk att inte överleva den närmaste tiden och inte som ett slags
 209 kontaktdagar för att följa med en anhörig på sjukvårdsbesök och anser därför att det förslaget bör
 210 avslås.

211 Partistyrelsen ser den stora betydelsen av att en person som riskerar att inte överleva den närmaste
 212 tiden då kan ha anhöriga hos sig som stöd men däremot inte att flera anhöriga ska kunna få
 213 ersättning för samma dagar. Om exempelvis fler syskon vill vara hos sin närstående i en sådan
 214 situation så finns det istället andra möjligheter att ordna det. Partistyrelsen anser därför att förslaget
 215 om att fler personer ska kunna få ersättning för samma dagar bör avslås.

216 Det ingår i utbildningen av sjukvårdspersonal att de ska vara uppmärksamma på om patienterna de
 217 möter kan ha en anhörigroll utifrån att det kan påverka patientens livssituation. För Centerpartiet är
 218 det också givet att information om närståendepenningen ges på ett sådant sätt att de kan användas
 219 på ett bra sätt.

220 För Centerpartiet är det centralt att sjukförsäkringssystemet ska vara utformat så att det blir möjligt
 221 att arbeta och få ersättning utifrån faktisk arbetsförmåga. Centerpartiet anser sedan tidigare att det
 222 är för trubbigt när ersättningen är baserad på fjärdedelar, alltså 0, 25, 50, 75 eller 100 %.

223 För att beviljas sjukpenning krävs att man har en skada eller sjukdom som medför nedsatt
 224 arbetsförmåga. Det gäller då oavsett om man har varit med om en skada som man har blivit utsatt
 225 av någon annan eller om man varit med om en olycka på sin fritid. Detsamma gäller om

226 arbetsförmågan minskats efter medicinska behandlingar oavsett om de har varit medicinskt
 227 motiverade eller inte. Vad som är medicinskt motiverat är också svårt att avgöra eftersom det inte
 228 bara behöver handla om en persons fysiska hälsa utan även den psykiska. Sjukvården erbjuder till
 229 exempel rekonstruktion om man har varit tvungen att operera bort ett bröst på grund av cancer. Om
 230 en person har gått ner mycket i vikt efter en obesitasoperation så erbjuds i vissa fall möjligheten att
 231 också operera bort överflödigt hud genom regionerna och de gör då den bedömningen. En person
 232 kan vid en sådan situation hamna precis under en gräns som regionen har satt och ändå påverkas
 233 negativt både fysiskt och psykiskt av detta och kan då betala en sådan operation själv men ändå ha
 234 rätt att få sjukpenning efter ingreppet. Det är svårt att göra avgränsningar om vad som ska ses som
 235 medicinskt motiverat eller inte och det vore också mycket svårt att försöka formulera i lag.
 236 Partistyrelsen anser utifrån detta att det inte finns någon annan rimlig grund än just nedsättning av
 237 arbetsförmåga vid bedömning av rätt till sjukpenning. Regelverket bör ligga fast och förslaget att ta
 238 bort rätten till sjukskrivning efter behandlingar som inte är medicinskt motiverade bör avslås.

239 Sjukförsäkring bedöms och bör enligt Centerpartiet bedömas utifrån arbetsförmåga. Om man har
 240 beviljats omvårdnadsbidrag så är det om man har ett barn med funktionsnedsättning som gör att
 241 det behövs en större omvårdnad och tillsyn än andra barn i samma ålder. Det är då en extra
 242 ansträngning som förutsätter att man har arbetsförmåga. Utifrån det så anser partistyrelsen att det
 243 vore orimligt att inte likställa omvårdnadsbidrag med arbete vid bedömning av arbetsförmåga som
 244 görs av Försäkringskassan vid ansökan om sjukpenning och att det förslaget bör avslås.

245 Inom sjukförsäkringen finns en karensdag som tillfälligt togs bort under pandemin för att minska
 246 smittspridningen. Det finns en diskussion i samhället om hur det påverkar människor olika utifrån att
 247 de som arbetar nära människor till exempel inom omsorg som måste arbeta på plats och en del
 248 tjänstepersoner som ibland kan ha möjlighet att arbeta hemifrån vid exempelvis lättare förkylning.
 249 Båda dessa typer olika förutsättningar gäller också inom kommuner och regioner och där det i vissa
 250 fall inte är möjligt att i lagstiftning särskilja detta och utifrån det så anser partistyrelsen att förslagen
 251 om att utreda samt arbeta för 5 karensfria dagar införs för anställda inom kommun och region bör
 252 avslås.

253 Närståendepenning finns om man behöver avstå från att arbeta för att kunna stödja en närstående
 254 person när det finns en risk att personen inte överlever inom den närmaste tiden. Idag är det 100
 255 dagar som närstående kan dela på och detta samtidigt som äldre åldersgruppen ökat och en
 256 utveckling inom vården finns som gör att vi kan leva längre med allvarliga sjukdomsdiagnoser.
 257 Partistyrelsen anser därför att det är rimligt att utöka dessa dagar till 120 och anser därmed att det
 258 förslaget bör bifallas.

259 Partistyrelsen anser att närståendepenningen ska användas till det som den är avsedd för alltså att
 260 stödja en närstående som har en risk att inte överleva den närmaste tiden och inte som ett slags
 261 kontaktdagar för att följa med en anhörig på sjukvårdsbesök och anser därför att det förslaget bör
 262 avslås.

263 Partistyrelsen ser den stora betydelsen av att en person som riskerar att inte överleva den närmaste
 264 tiden då kan ha anhöriga hos sig som stöd men däremot inte att flera anhöriga ska kunna få
 265 ersättning för samma dagar. Om exempelvis fler syskon vill vara hos sin närstående i en sådan
 266 situation så finns det istället andra möjligheter att ordna det. Partistyrelsen anser därför att förslaget
 267 om att fler personer ska kunna få ersättning för samma dagar bör avslås.

268 Det ingår i utbildningen av sjukvårdspersonal att de ska vara uppmärksamma på om patienterna de
 269 möter kan ha en anhörigroll utifrån att det kan påverka patientens livssituation. För Centerpartiet är

270 det också givet att information om närståendepenningen ges på ett sådant sätt att de kan användas
271 på ett bra sätt.

272

Förslag till beslut: Bifall

[9.44.1](#) att de närståendepenning grundade dagarna utökas till 120 dagar/år.

273

Förslag till beslut: Besvarad

[9.40.1](#) att Centerpartiet verkar för en översyn av regelverket för sjuk- och aktivitetsersättning i syfte att skapa ett flexibelt ersättningssystem som gör det möjligt att arbeta och få ersättning utifrån faktisk arbetsförmåga.

[9.44.4](#) att sjukvårdspersonal är uppmärksamma på om patienterna de möter kan ha en anhörigroll.

[9.44.5](#) att informationen om närståendepenningen och kontaktdagarna ges på ett sådant sätt att denna målgrupp får kännedom om dem så att de kan användas på ett optimalt sätt.

274

Förslag till beslut: Avslag

[9.41.1](#) att slopa rätten till sjukskrivning efter icke medicinskt motiverade behandlingar.

[9.42.1](#) att Centerpartiet ska verka för att omvårdnadsbidrag inte ska likställas med arbete vid Försäkringskassans bedömning av arbetsförmåga vid anspråk på sjukpenning.

[9.43.1](#) att utreda 5 karensfria dagar per år för de anställda inom kommun och region.

[9.43.2](#) att arbeta för 5 karensfria dagar införs inom kommun och region.

[9.44.2](#) att de kan användas även som s.k. kontaktdagar när anhörig följer med på sjukvårdsbesök eller liknande.

[9.44.3](#) att flera personer /syskon kan få ersättning för samma dagar när de finns hos sin närstående vid livets slutskede.

275

276

277 Pensioner

278 [9.45](#), [9.46](#), [9.47](#), [9.48](#)

279 [9.45.1](#) att Centerpartiet verkar för att det görs en ny stor utredning av pensionssystemet.

280 [9.46.1](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen ska verka för att ett system ska införas där arbetsinsatser
281 tydligare ska premieras ekonomiskt i pensionssystemet. Till exempel genom att höja den allmänna
282 inkomstpensionen markant för dem som arbetat minst 35 år. En form av bonussystem som
283 premierar arbete.

284 [9.46.2](#) att skillnaden i allmän pension mellan de som arbetat ett helt yrkesliv och de som inte arbetat
285 alls ska tillåtas öka markant i pensionssystemet istället för att som det nu är minska varje år.

286 [9.46.3](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen ska verka för reformer som tydliggör skillnaden mellan
287 garantipension och inkomstpension.

288 [9.46.4](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen driver frågan att pensioner ska ligga inom
289 pensionssystemet och inte i en statsbudget.

290 [9.47.1](#) att utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

291 [9.47.2](#) Gör det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

292 [9.48.1](#) att utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

293 [9.48.2](#) att göra det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

294 Partistyrelsens yttrande

295 Motionärerna föreslår ny utredning av pensionssystemet och hur det kan reformeras bland annat
296 kring att stärka kopplingen mellan arbete och nivån på pensionen. Det finns också förslag kring att
297 pensioner ska ligga inom pensionssystemet samt utreda om bredda vilka man kan överlåta
298 pensionsrätter till.

299 Inom pensionsgruppen utreds för närvarande stora delar av pensionssystemet utifrån den
300 grundprincip som gällde vid starten för systemet. Det omfattar den så kallade gasen i systemet,
301 frågor om pensionsavgiften, jämställdhetsfrågor och i viss mån även grundskyddet. Centerpartiet
302 arbetar också för att respektavståndet mellan de som arbetat i låglöneyrken med den
303 inkomstpension som de får och garantipension. Om man har arbetat länge så ska det också
304 premieras i pensionssystemet. Centerpartiet anser som tidigare att frågan om pensionerna ska ligga
305 inom pensionssystemet och inte i statsbudgeten. Detta är en komplex fråga som hanteras bäst i en
306 långsiktig form.

307 Idag kan man överlåta pensionsrätter inom relationen om man är gift eller registrerad partner.
308 Partistyrelsen anser inte att det vore rimligt att kunna överlåta pensionsrätter till vem som helst men
309 att så även bör vara möjligt till personer som någon har en sambo- eller särbo relation till.

Partistyrelsens nya att-satser

1. att Centerpartiet ska verka för att pensionsrätter ska kunna överlåtas även till sambos och särbos.

Förslag till beslut: Besvarad

[9.45.1](#) att Centerpartiet verkar för att det görs en ny stor utredning av pensionssystemet.

[9.46.1](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen ska verka för att ett system ska införas där arbetsinsatser tydligare ska premieras ekonomiskt i pensionssystemet. Till exempel genom att höja den allmänna inkomstpensionen markant för dem som arbetat minst 35 år. En form av bonussystem som premierar arbete.

[9.46.2](#) att skillnaden i allmän pension mellan de som arbetat ett helt yrkesliv och de som inte arbetat alls ska tillåtas öka markant i pensionssystemet istället för att som det nu är minska varje år.

[9.46.3](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen ska verka för reformer som tydliggör skillnaden mellan garantipension och inkomstpension.

[9.46.4](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen driver frågan att pensioner ska ligga inom pensionssystemet och inte i en statsbudget.

[9.47.2](#) Gör det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

[9.48.2](#) att göra det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

311

Förslag till beslut: Avslag

[9.47.1](#) att utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

[9.48.1](#) att utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

312

313

314 **[9.49](#), [9.50](#), [9.51](#)**

315 [9.49.1](#) att överväga hur en basinkomst skulle kunna utformas för att passa vårt förtroendesamhälle.

316 [9.50.1](#) att en utredning tillsätts med målet att undersöka hur systemet med bidrag och förmåner kan
317 förenklas och göras mer användarvänligt för enskilda medborgare.

318 [9.51.1](#) att Centerpartiet verkar för att utbetalningar från välfärdssystemet pausas vid upprepade
319 misslyckade delgivningar, tills delgivningen är verkställd, för att stärka kopplingen mellan rättigheter
320 och skyldigheter i samhällskontraktet

321 **Partistyrelsens yttrande**

322 Motionärerna lyfter frågor kring hur bidragssystem kan utformas på annat sätt som genom en
323 basinkomst, hur bidragen kan göras mer användarvänliga för medborgare och hur utbetalningar bör
324 kunna pausas vid upprepade misslyckade delgivningar.

325 En motionär föreslår att Centerpartiet ska överväga hur en basinkomst skulle kunna utformas för att
326 passa i vårt samhälle som kännetecknas av hög tillit. Motionären lyfter att de sociala klyftorna växer i
327 Sverige och ser risker att det kan leda till att förtroendet minskar i samhället. Motionären har
328 noterat att andra länder testat en sådan modell för att garantera de som inte kan försörja sig själva
329 en lägsta levnadsstandard. Partistyrelsen delar motionärens syn på vikten av att värna vårt
330 förtroendesamhälle men menar att en modell med basinkomst inte är rätt väg att gå. De
331 socialförsäkringar vi har i Sverige har koppling till våra inkomster och alla som betalar in till systemet
332 kan också ta del av försäkringsskyddet på ett sätt som är relaterat till inkomsterna. Det bidrar till en
333 bred acceptans och ett samhälle som håller ihop. Partistyrelsen ser jobblinjen och den tillväxt som
334 den bidrar till som grundläggande för tilliten i samhället. Givetvis måste det finnas stöd för personer
335 som inte kan försörja sig på egen hand, men den grundläggande principen behöver ändå vara att alla
336 som kan arbeta ska göra det och där ser partistyrelsen att en basinkomst kan rubba den principen
337 och anser därmed att förslaget om att överväga en basinkomst bör avslås.

338 Centerpartiet tycker att det ska vara lätt att göra rätt och det gäller samhälleliga regelverk generellt.
339 Med mer användarvänliga bidrag och förmåner så minskar risken att beslut inte fattas korrekt vilket
340 både kan drabba både enskilda och samhällets hantering som då kräver mer resurser än vad som
341 annars hade varit nödvändigt. Förenklingar bidrar på så sätt också till ett samhälle med högre
342 förtroende.

343 Förtroende i ett samhälle bygger också på att alla gör sin del, alltså ömsesidigheten som ligger i
344 grunden för samhällskontraktet. Om en person som uppbär stöd via exempelvis sjukförsäkringen och
345 ser till att den inte går att nås för exempelvis delgivning så bör det finnas en gräns för när samhället
346 har möjlighet att dra in stödet. En del i detta åtgärdas nu när det ska gå att få indragna eller
347 minskande förmåner vida socialförsäkringarna om en person undanhåller sig verkställighet av
348 frihetsberövande påföljd eller häktning. Detta är något som Centerpartiet bejakar och har ställt sig
349 bakom. Det kan finnas fler områden där liknande åtgärder kan behöva vidtas för att stärka
350 förtroendet i samhället. Det finns också en organiserad brottlighet som bland annat verkar inom
351 välfärden som gör att detta till en fråga som är större än om det enbart hade handlat om agerade av
352 enskilda personer.

353

Förslag till beslut: Besvarad

[9.50.1](#) att en utredning tillsätts med målet att undersöka hur systemet med bidrag och förmåner kan förenklas och göras mer användarvänligt för enskilda medborgare.

[9.51.1](#) att Centerpartiet verkar för att utbetalningar från välfärdssystemet pausas vid upprepade misslyckade delgivningar, tills delgivningen är verkställd, för att stärka kopplingen mellan rättigheter och skyldigheter i samhällskontraktet

354

Förslag till beslut: Avslag

[9.49.1](#) att överväga hur en basinkomst skulle kunna utformas för att passa vårt förtroendesamhälle.

355

356

Att-satser

[9.30.1](#) att Centerpartiet verkar för att individualisera föräldraförsäkringen

[9.30.2](#) att Centerpartiet verkar för att antalet försäkringsdagar i föräldraförsäkringen reduceras i syfte att minska ojämställdheten mellan könen.

[9.31.1](#) att Centerpartiet utreder kostnader och modell för att införa 10-vabb-dagar per vårdnadshavare för barn mellan 12–16 år.

[9.32.1](#) att Centerpartiet verkar för en individuell föräldraförsäkring.

[9.33.1](#) att Centerpartiet verkar för en individuell föräldraförsäkring.

[9.34.1](#) att Centerpartiet verkar för en utredning av ersättningsnivåerna för tvillingfödselar med ovanstående medskick som leder till

[9.34.2](#) att Centerpartiet verkar för att ersättningen för tvillingar höjs med minst 70 % mot dagens ersättningsnivåer så även tvilling nr 2 får samma förutsättningar som barn 1.

[9.35.1](#) Centerpartiet ska verka för att vårdnadshavare och närstående till barn som har stora vårdbehov på grund av kroniska sjukdomar, allvarliga sjukdomar eller allvarlig skada, ska ges rätt till tillfällig föräldrapenning vid utbildning och stöttning av personal inom förskola och skola.

[9.36.1](#) att Centerpartiet utreder hur den totala föräldrapenningen mer stämmer överens med den lön en förälder normalt sett tjänar.

[9.36.2](#) att Centerpartiet aktivt arbetar för att höja nivån på den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI).

[9.36.3](#) att Centerpartiet arbetar för att i mindre utsträckning kunna ge bort föräldradagar.

[9.37.1](#) Jag yrkar att Centerpartiet verkar för att barnbidraget höjs.

[9.37.2](#) att Centerpartiet verkar för att barnbidraget beskattas utifrån föräldrarnas inkomst.

391

392 [9.38.1](#) Att utreda ett behovsprövat barnbidrag.

393

394 [9.38.2](#) att helt avskaffa flerbarnstillägget.

395

396 [9.39.1](#) att utöka föräldraledigheten för både mödrar och fäder för att främja jämställdhet och
397 möjliggöra en sund arbetslivsbalans för både föräldrar.

398

399 [9.40.1](#) att Centerpartiet verkar för en översyn av regelverket för sjuk- och aktivitetsersättning i syfte
400 att skapa ett flexibelt ersättningssystem som gör det möjligt att arbeta och få ersättning utifrån
401 faktisk arbetsförmåga.

402

403 [9.41.1](#) att slopa rätten till sjukskrivning efter icke medicinskt motiverade behandlingar.

404

405 [9.42.1](#) att Centerpartiet ska verka för att omvårdnadsbidrag inte ska likställas med arbete vid
406 Försäkringskassans bedömning av arbetsförmåga vid anspråk på sjukpenning.

407

408 [9.43.1](#) att utreda 5 karensfria dagar per år för de anställda inom kommun och region.

409

410 [9.43.2](#) att arbeta för 5 karensfria dagar införs inom kommun och region.

411

412 [9.44.1](#) att de närståendepenning grundade dagarna utökas till 120 dagar/år.

413

414 [9.44.2](#) att de kan användas även som s.k. kontaktdagar när anhörig följer med på sjukvårdsbesök
415 eller liknande.

416

417 [9.44.3](#) att flera personer /syskon kan få ersättning för samma dagar när de finns hos sin närstående
418 vid livets slutskede.

419

420 [9.44.4](#) att sjukvårdspersonal är uppmärksamma på om patienterna de möter kan ha en anhörigroll.

421

422 [9.44.5](#) att informationen om närståendepenningen och kontaktdagarna ges på ett sådant sätt att
423 denna målgrupp får kännedom om dem så att de kan användas på ett optimalt sätt.

424

425 [9.45.1](#) att Centerpartiet verkar för att det görs en ny stor utredning av pensionssystemet.

426

427 [9.46.1](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen ska verka för att ett system ska införas där arbetsinsatser
428 tydligare ska premieras ekonomiskt i pensionssystemet. Till exempel genom att höja den allmänna
429 inkomstpensionen markant för dem som arbetat minst 35 år. En form av bonussystem som
430 premierar arbete.

431

432 [9.46.2](#) att skillnaden i allmän pension mellan de som arbetat ett helt yrkesliv och de som inte arbetat
433 alls ska tillåtas öka markant i pensionssystemet istället för att som det nu är minska varje år.

434

435 [9.46.3](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen ska verka för reformer som tydliggör skillnaden mellan
436 garantipension och inkomstpension.

437

438 [9.46.4](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen driver frågan att pensioner ska ligga inom
439 pensionssystemet och inte i en statsbudget.

440

441 [9.47.1](#) att utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

442

443 [9.47.2](#) Gör det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

444

445 [9.48.1](#) att utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

446

447 [9.48.2](#) att göra det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

448

449 [9.49.1](#) att överväga hur en basinkomst skulle kunna utformas för att passa vårt förtroendesamhälle.

450

451 [9.50.1](#) att en utredning tillsätts med målet att undersöka hur systemet med bidrag och förmåner kan
452 förenklas och göras mer användarvänligt för enskilda medborgare.

453

454 [9.51.1](#) att Centerpartiet verkar för att utbetalningar från välfärdssystemet pausas vid upprepade
455 misslyckade delgivningar, tills delgivningen är verkställd, för att stärka kopplingen mellan rättigheter
456 och skyldigheter i samhällskontraktet

457

9.30 En mer jämställd föräldraförsäkring

Motionsskrivare: Ida Wallinder

Titel

En mer jämställd föräldraförsäkring

Gammalt motionsnummer

Centerstudenter 20

Medskrivare

Centerstudenters förbundsstyrelse

Område

Socialförsäkringar och pensioner

Brödtext

Sverige har en av världens mest generösa föräldraförsäkringar, både i antal dagar och ersättningsnivåer. Men istället för att vara ett verktyg för jämställdhet har det blivit en bromskloss för kvinnors ekonomiska självständighet. Idag är det fortfarande kvinnor som tar ut majoriteten av föräldraledigheten, vilket leder till långsiktiga negativa konsekvenser för deras löneutveckling, karriärmöjligheter och pensioner. Det skapar också en ojämvt i förhållanden där kvinnor i högre grad blir ekonomiskt beroende av sina partners.

Denna snedfördelning på arbetsmarknaden påverkar hela samhället. Kvinnor halkar efter i lön och karriärutveckling, vilket försvagar deras ekonomiska trygghet och ökar lönegapet mellan könen. Arbetsgivare förväntar sig dessutom att kvinnor ska vara borta längre från arbetet, vilket trots att det är olagligt i praktiken kan påverka deras anställningsmöjligheter.

Sveriges föräldraförsäkring är inte bara ojämställd – den är också mycket kostsam. Inga andra jämförbara länder har lika lång föräldraledighet. Trots att det saknas tydliga bevis för att en längre föräldraledighet leder till bättre utfall för barn eller samhälle. I många andra länder är ledigheten kortare, men föräldrarna lyckas ändå kombinera familjeliv och arbetsliv.

Det nuvarande systemet är i behov av en modernisering. En reform som minskar antalet dagar och individualiserar uttaget skulle innebära att både män och kvinnor får samma ansvar för föräldraskapet och att samhällets resurser används mer effektivt.

För att uppnå en jämnare fördelning av föräldraledigheten måste systemet individualiseras. Det är dags att överge idén om att föräldraförsäkringen ska kunna överlåtas. Varje vårdnadshavare bör ta ansvar för sin del av föräldraledigheten. Risker är annars att vi cementerar en arbetsmarknad där kvinnor fortsätter att halka efter.

Centerpartiet har länge lyft vikten av jämställdhet och ekonomisk frihet. Men så länge föräldraförsäkringen ser ut som den gör, kommer kvinnor fortsatt att betala priset för ojämställda normer. Det är dags att Centerpartiet tar ställning för en reform som moderniserar och effektiviserar föräldraförsäkringen – både för jämställdhetens och samhällsekonomin skull.

502 Att-satser

503 [9.30.1](#) att Centerpartiet verkar för att individualisera föräldraförsäkringen

504 [9.30.2](#) att Centerpartiet verkar för att antalet försäkringsdagar i föräldraförsäkringen reduceras i
505 syfte att minska ojämställdheten mellan könen.

506 Distriktets yttrande

507 Bifall i sin helhet

508 **9.31 Motion: Utred möjligheterna att ge föräldrar 10-**
509 **vabbdagar per år för barn mellan 12–16 år.**

510 **Motionsskrivare:** Cecilia Runesson

511

512 Titel

513 Motion: Utred möjligheterna att ge föräldrar 10-vabbdagar per år för barn mellan 12–16 år.

514 Gammalt motionsnummer

515 Blekinge 7

516 Medskrivare

517 Medlemmarna i Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti

518 Område

519 Socialförsäkringar och pensioner

520 Brödtext

521 I dagsläget kan man vabba för sitt barn upp till det att barnet fyller 12 år. Om barnet behöver mer
522 hjälp efter 12 års ålder fram till 16 års ålder krävs läkarintyg från första dagen. Idag sköts den mesta
523 anhörigvården av kvinnor, ofta tar de ledigt utan lön får sitt arbete för att vårda anhöriga. Detta
524 spär på ojämställdheten i samhället. Mäns vabbande går ner i år igen. Kvinnors omhändertagande
525 ökar. Kvinnors sjukskrivningar för stress ökar.
526 Ibland kan du som förälder behövas när barnet är tillfälligt sjukt och har fyllt 12 år. Därför föreslår
527 motionärerna att utreda och för stämman att besluta att:

528 Att-satser

529 [9.31.1](#) att Centerpartiet utreder kostnader och modell för att införa 10-vabb-dagar per
530 vårdnadshavare för barn mellan 12–16 år.

531 Distriktets yttrande

532 Motionären beskriver ett utbrett problem i vårt gemensamma samhälle, att ansvaret för omsorgen
533 för våra barn ofta hamnar på mamman vilket i förläggningen kan leda till andra för samhället
534 kostsamma problem, som till exempel ohälsa i samband med ökad stress. Centerpartiet arbetar
535 aktivt för ett jämställt samhälle med lika förutsättningar för alla, detta ska dock inte ske på
536 bekostnad av andra lika viktiga parametrar. Att genomföra utökade dagar för vab skulle kunna leda
537 till att detta utnyttjas på ett icke tillfredställande sätt, vilket också blir kostsamt för samhället.
538 Att gränsen idag är satt vid 12 år är en bedömning att behovet av föräldrastöd vid lindriga sjukdomar
539 blir mindre aktuellt när barnet blir tonåring. Vid allvarigare sjukdomstillstånd har man rätt att stötta
540 sitt barn och frånvara från arbete vid uppvisande av läkarintyg. Har man barn med särskilda behov

541 ska även detta tas i beaktning då behovet av stöd då kan vara större och det är viktigt att man får
542 det stöd man behöver för att kunna genomföra sitt föräldraskap på ett så bra sätt som möjligt, även
543 vid uppkomst av sjukdom.
544 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta att
545 avslå första att-satsen (14) och skicka den vidare till partistämman
546 att anse andra att-satsen (15) besvarad och inte skicka den vidare till partistämman

547 **9.32 Individualisera föräldraförsäkringen**

548 **Motionsskrivare:** Mari-Louise Wernersson

549

550 Titel

551 Individualisera föräldraförsäkringen

552 Gammalt motionsnummer

553 Centerkvinnorna 8

554 Medskrivare

555 Centerkvinnornas förbundsstyrelse, Centerpartiets ungdomsförbunds förbundsstyrelse,

556 Centerstudenters förbundsstyrelse

557 Område

558 Socialförsäkringar och pensioner

559 Brödtext

560 Som liberaler värnar vi om alla individers rätt till sin egen frihet. En avgörande del för ett fritt liv är
561 ekonomisk frihet. Det handlar om möjligheter att utbilda sig till sitt drömyrke, starta ett företag eller
562 kunna spara till den första kontantinsatsen. Men även att kunna försörja sig själv och sina barn.

563

564 Förra året, 2024, firade den svenska föräldraförsäkringen 50 år. Föräldraförsäkringen var
565 banbrytande när den kom. Då den gav föräldrar, oavsett kön, rätt att vara föräldralediga. Tidigare
566 hade bara kvinnor haft den möjligheten, genom en betydligt mindre generös moderskapsförsäkring.

567

568 Trots att både kvinnor och män har möjlighet att vara föräldralediga är det fortfarande en förmån
569 som män inte nyttjar i samma utsträckning som kvinnor. Idag tar män ut omkring 30 procent av
570 föräldrapenningen. Andelen har ökat med tiden, men det är fortfarande en ganska liten andel. Att
571 kvinnor tar ut mest föräldraledighet ger allvarliga konsekvenser för kvinnors livsinkomst och
572 förklarar en del av de stora skillnaderna mellan könen som vi ser idag.

573

574 Den skeva uttaget för föräldraledighet har visat sig ha stor påverkan på hur föräldraansvar fördelas,
575 men även för föräldrarnas position på arbetsmarknaden. Kvinnor är föräldralediga längre och blir då
576 borta en längre tid från sitt arbete, vilket resulterar i att löneutvecklingen försämras och möjligheter
577 befördan minskar. Samtidigt som kvinnor tillbringar mer tid hemma med barnen, etableras
578 strukturer för ansvaret över barnomsorg och hushåll efter föräldraledigheten. Då tar kvinnor större
579 ansvar för obetalt hushållsarbete.

580

581 Kvinnor tar även fler dagar av tillfällig föräldrapenning, VAB. Fler kvinnor än män jobbar dessutom
582 endast deltid. Detta sker ofta för att få ihop livet på hemmaplan. Vidare medför ett skevt fördelat

583 ansvar för barn och hushåll även negativa effekter på kvinnors hälsa. Kvinnor löper större risk för
584 sjukskrivning efter första barnets födelse jämfört med män och fler kvinnor än män är sjukskrivna på
585 grund av psykisk ohälsa. I helhet och över tid påverkar detta kvinnors livsinkomst och i det långa
586 loppet hennes pension. Kvinnor tjänar i snitt upp mot sex miljoner mindre än män över ett liv och
587 kvinnors genomsnittliga pension motsvarar 69 procent av mäns.

588

589 Faktum är att kvinnor och män tjänar ungefär lika mycket, innehar chefstjänster i samma
590 utsträckning och har lika stor andel sjukfrånvaro – tills första barnet föds. 15 år efter barnets födelse
591 har inkomstskillnaden mellan ett heterosexuellt par i snitt ökat med 32 procentenheter och bland
592 par i 40-årsåldern kan ungefär tre fjärdedelar av inkomstskillnaderna mellan mamman och pappan
593 förklaras med familjebildning.

594

595 Som liberaler är vår ståndpunkt att socialförsäkringar ska vara individuella. Vi har noterat att förslag
596 som individuell föräldraförsäkring ibland kallas ”statlig styrning” och inte är liberalt.

597

598 Vi undrar då vad som är liberalt med en kollektiv försäkring. Vi vill inte ha kollektiva skattesystem.
599 Den tidigare sambeskattningen hör tack och lov till historien och dess avskaffande ses som en stor
600 seger för jämställdheten och kvinnors plats på arbetsmarknaden eller pensioner och
601 sjukförsäkringar. Det finns ingen annan socialförsäkring som kan överlåtas till någon annan, utan
602 socialförsäkringar är individuella, med ett undantag. Föräldraförsäkringen.

603

604 I liberal ideologi finns friheter och rättigheter, men också skyldigheter. Har en individ blivit förälder,
605 har individen ett ansvar för sitt barn. Föräldraförsäkringen är i grunden en enormt generös förmån
606 som nästan inga andra länder i världen erbjuder föräldrar. För oss är det självklart att föräldrar har
607 ett ansvar att ta hand om sina barn och det gäller båda föräldrarna, men det står fortfarande
608 individen fritt att använda den eller att inte göra det.

609

610 Inom ramen för en individualiserad föräldraförsäkring är vi öppna för att rymma en viss flexibilitet,
611 men merparten av dagarna ska höra till den person som har blivit förälder. I en utredning vill vi
612 prioritera att föräldrapenningdagar koncentreras till när barnet är litet. Förslagsvis innan det fyller
613 två år, men även se över de totala antalet dagar. Utredningen bör även se över vilka eventuella
614 undantag som kan göras. Till exempel om föräldrar inte bor ihop. En sådan utredning vill vi också ska
615 innehålla ett företagarperspektiv, så att det ska gå att vara föräldraledig som företagare.

616

617 Ingen utredning är gjord ännu men studierna på området är tydliga: Det nuvarande systemet är inte
618 hållbart för jämställdheten eller för friheten.

619

620 Det krävs ett politiskt ansvar för att göra en förändring. Det är oansvarigt att politiken står stilla
621 medan skillnader i löner och livsinkomster fortsätter att existera och kvinnor fortsätter att bli
622 fastlåsta i arbeten utan löneutveckling, utmattning och som fattigpensionärer. Individen ska äga
623 rätten över sina val, men politiken ska inte vända kinden mot omfattande samhällsproblem som
624 drabbar individer.

625

626 Det är dags att föräldraförsäkringen reformeras och moderniseras. Det är vägen framåt för ett
627 jämställt land för individer med starkare ekonomisk frihet.

628 Att-satser

629 [9.32.1](#) att Centerpartiet verkar för en individuell föräldraförsäkring.

630 Distriktets yttrande
631 Motionen är inlämnad av Centerkvinnornas förbundsstyrelse tillsammans med Centerpartiets
632 ungdomsförbunds samt Centerstudenters förbundsstyrelse. Den bifalles och skickas vidare till
633 Centerpartiets partistämma i sin helhet.

634 **9.33 Individualisera föräldraförsäkringen**

635 **Motionsskrivare:** Amandah Andersson

636

637 Titel
638 Individualisera föräldraförsäkringen

639 Gammalt motionsnummer
640 Stockholms län 82

641 Medskrivare
642 Kerstin Lundgren, Susanne von Tiedemann, Elin Venholen, Johanna Engström, Uppsala Anna
643 Wetterbom Uppsala Edwin Hovemyr Uppsala, Ehsan Nasari Uppsala, Lina Jarl Uppsala, Linus Wesslén
644 Uppsala, Lisa Schwartz Uppsala, Nora Karlsson Uppsala, Olivia Karlsson U

645 Område
646 Socialförsäkringar och pensioner

647 Brödtext
648 Sveriges föräldraförsäkring är 51 år gammal och en av världens mest generösa. När den kom 1974,
649 var den revolutionerade då den tillät både kvinnor och män att vara föräldralediga. Ett tydligt syfte
650 med föräldraförsäkringen är att underlätta för föräldrar att förena familjeliv och arbete.
651 Föräldraförsäkringen har i grunden goda syften och bidragit till ett mer delat föräldraskap. Men det
652 är dags att förnya den och anpassa den efter dagens samhälle, där både kvinnor och män är
653 självklara på arbetsmarknaden. Det behövs en individualiserad föräldraförsäkring.
654
655 Mycket har hänt på 50 år. Under 1970-talet ökade kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Det
656 svenska samhället lämnade på allvar det tidigare husmodersidealet, där kvinnor främst skulle ägna
657 sig åt barn och hushåll, bakom sig. I dag, 2025, är sysselsättningen bland kvinnor i princip lika hög
658 som bland män. Ändå lever husmodersideal kvar i våra hem, då kvinnor fortfarande tar störst ansvar
659 för föräldraledighet, barnomsorg och det obetalda hushållsarbetet.

660
661 Precis som den tidigare sambeskattningen, som kunde göra det olönsamt för gifta kvinnor att
662 lönearbeta, har den kollektiva modellen, som föräldraförsäkringen är, missgynnat kvinnor. Trots att
663 män har kunnat vara föräldralediga precis lika mycket som kvinnor i över 50 år, tar män bara ut 30
664 procent av föräldradagarna.

665
666 Att kvinnor är föräldralediga längre resulterar i att löneutvecklingen försämras och möjligheter till
667 befordran minskar. Samtidigt etableras strukturer i hemmet, som gör att kvinnor tar större ansvar
668 för obetalt hushållsarbete även efter föräldraledigheten. Fler skillnader som påverkar inkomsten
669 syns under barnens uppväxt. Kvinnor är oftare hemma med sjuka barn, fler kvinnor än män jobbar
670 dessutom endast deltid – ofta för att få ihop livet på hemmaplan – och kvinnor löper större risk för
671 sjukskrivning efter första barnets födelse jämfört med män, och fler kvinnor än män är sjukskrivna

på grund av psykisk ohälsa. I helhet och över tid påverkar detta kvinnors livsinkomst och i det långa loppet hennes pension: kvinnor tjänar i snitt upp mot sex miljoner mindre än män över ett liv och kvinnors genomsnittliga pension motsvarar 69 procent av mäns.

Det är dags att uppdatera föräldraförsäkringen och införa en individualiserad föräldraförsäkring, där merparten av dagarna ska tillhöra respektive vårdnadshavare. En individuell föräldraförsäkring handlar inte om att detaljstyra familjer. Det är en förmån som den som blivit förälder får och sedan står det individen fritt att bruka den förmånen eller att inte göra det. Det hade inte varit försvarbart att upprätthålla en arbetslösersättning som gett samma effekter – det vill säga långvarig frånvaro på arbetsmarknaden, sämre löneutveckling, mindre arbetade timmar under flerårig period och en lägre pension – som dagens föräldraförsäkring. Föräldraförsäkringen kostar omkring 50 miljarder varje år och pengarna bidrar till ojämställdhet i samhället, som på sikt kommer att kosta staten ännu mer pengar. Skattepengar ska inte gå till att subventionera ojämställdhet.

Även ur ett barnperspektiv är det gynnsamt med en individuell föräldraförsäkring, att båda vårdnadshavarna är föräldralediga. Föräldrar som är föräldralediga bygger en tidig relation och närvaro i barnets vardag. Därför behöver pappor också ta större ansvar för sina barn och bygga relationer med dem tidigare. Det stärker barnets trygghet i livet, både på kort och lång sikt.

Det är dags att lämna gamla ideal bakom oss, främja ett jämställt familjeliv och arbetsliv. Därför behövs föräldraförsäkringen reformeras och moderniseras, för ett Sverige där kvinnor och män behövs både på arbetsmarknaden och som föräldrar. Det är vägen framåt för ett jämställt land för individer med starkare ekonomisk frihet. Det vinner alla på.

Vi föreslår härmed stämman att besluta att:

Att-satser

[9.33.1](#) att Centerpartiet verkar för en individuell föräldraförsäkring.

Distriktets yttrande

Jämställdhet är en viktig fråga för Centerpartiet och att båda vårdnadshavarna tar ut föräldraledighet är en viktig del av det. Pappors uttag av föräldraledighet ökar men väldigt sakta. Det leder till negativa konsekvenser för såväl enskilda individer som för samhället i stort. Samtidigt är det viktigt att människor har så stor frihet som möjligt. Familjers situationer ser olika ut och det är viktigt att människor själva kan fatta sina egna beslut efter vad som passar just dem. Centerpartiet driver i dag ett aktivt jämställdhetsarbete och ett av målen är ett jämlikare uttag av föräldraförsäkringen, men det ska ske genom attitydförändring och inte genom regler och tvång.

9.34 Motion om föräldraförsäkringen vid tvillingfödselar

Motionsskrivare: Martina Hallström

Titel

Motion om föräldraförsäkringen vid tvillingfödselar

Gammalt motionsnummer

Sörmland 4

714 Medskrivare

715

716 Område

717 Socialförsäkringar och pensioner

718 Brödtext

719 Mål med motionen

720 Att Centerpartiet verkar för att riksdagen ökar sjukpenningsnivådagarna med minst 180 st dagar för
721 tvillingföräldrar.

722 Kort bakgrund

723 Många tror att tvillingföräldrar får dubbel så mycket föräldrapenning eftersom de fått två barn, men
724 så är det inte alls. Idag får tvillingföräldrar marginellt mer tid hemma, trots det stora merarbetet och
725 den föräldraledighet som krävs för att få ihop det fram tills de börjar förskolan. I tid får de alltså inte
726 100% mer, utan endast 38%, och eftersom en högre andel av dessa dessutom är lägstanivådagar får
727 tvillingföräldrar endast 26% mer pengar än föräldrar som får ett barn.

728 För ett par som får ETT barn ges totalt 480 dagar med föräldrapenning till föräldrarna, varav 390
729 dagar är på sjukpenninggrundande nivå och 90 dagar är på lägstanivå. Får föräldrarna två barn tätt
730 inpå varandra får de fortfarande 480 dagar per barn, totalt 960 dagar.

731 För ett par som får tvillingar, ges endast 180 dagar extra, totalt 640 dagar. Av de extra 180 dagarna
732 som tvillingföräldrar ges är endast 90 dagar på den bättre sjukpenninggrundande nivå medan de
733 övriga extra 90 dagarna är på lägstanivå.

734 Totalt får alltså inte tvillingföräldrar 2x så mycket ledighet utan endast 1,38x i dagar. För föräldrar till
735 enlingar (en vanlig singelgraviditet) är alltså bara 19% (90/480) av deras dagar de mycket dåligt
736 betalda lägstanivådagarna, medan för tvillingföräldrar blir hälften (!) av de extra dagarna, eller 28%
737 (180/640) av totalen. Tvillingföräldrar får alltså inte bara ett undermåligt påslag av dagar, utan
738 fördelningen är dessutom klart sämre.

739 Ekonomiska rättviseargumentet

740 Sjukpenningdagarna är värda upp till 1218 kr per dag, medan lägstanivådagarna endast är värda 180
741 kr. Enlingföräldrapar kan alltså maximera en ersättning om totalt 491 220 kr, medan ett
742 tvillingföräldrapar kan maximera en ersättning om 617 040, vilket alltså endast är 26% mer än vad
743 enlingföräldrapar kan få ut.

744 Jag har inte hört någon arbetsgivare som överhuvudtaget justerar föräldralönen för tvillingfödslar,
745 inte ens offentliga arbetsgivare. Detta trots att man måste ta ut mer föräldraledighet för att få det
746 första året fram till förskolan att gå ihop. Om man tar detta i beaktan, blir alltså det ekonomiska
747 tillskottet i storleksordningen ca 15% extra för att få ett helt barn till.

748 Om man tittar på hur andra socialförsäkringsmässiga principer ser ut så finns det t.ex. ett
749 flerbarnstillägg i barnbidraget, trots att synergier uppstår mellan syskon. När det gäller tvillingar kan
750 de inte ärva kläder av varandra, eftersom de ständigt har samma storlek, dessutom måste också
751 lägenhet uppgraderas, ibland bil m.m. relativt plötsligt, istället för långsamt som när man får barn
752 med några års mellanrum. Enligt detta resonemang skulle man kunna argumentera för en
753 uppjusterad ersättning över 100%.

754 Det kan vara rimligt att det finns vissa synergier i detta; att vara hemma med två barn är mycket
755 svårt medan partnern jobbar 100% (och är borta från hemmet i 10 timmar i sträck), men det är inte
756 riktigt dubbelt så svårt som med ett barn (om man inte är ensamstående förstås). Dock är det svårt
757 för partnern att jobba 100% och måste alltså ta ut föräldradagar trots att den andre är hemma på
758 heltid. Hur mycket synergier det egentligen är, blir förstås godtyckligt att orda om. Men hur man än
759 vrider och vänder på det är det svårt att motivera en lägre monetär ersättning än omkring 60-80%

760 påslag för två barn kontra födsel av ett barn.

761

762 Föräldraskapsargumentet

763 I Sverige har man bestämt vid vilken ungefärlig ålder det är rimligt att skola in barn på förskola, men
764 man har en tvillingföräldraförsäkring som i nuläget gör det svårt att ha barnen hemma lika länge som
765 enlingar. Vi i Sverige har valt att ge föräldrar och barn en god möjlighet att knyta an till varandra,
766 varför det blir orättvist att inte ge tvillingföräldrar och tvillingarna samma chans. Att ta hand om två
767 barn, medan en partner jobbar 100% och är borta från hemmet 10 timmar i sträck, ger mycket lite
768 tid för

769 Att-satser

770 [9.34.1](#) att Centerpartiet verkar för en utredning av ersättningsnivåerna för tvillingfödselar med
771 ovanstående medskick som leder till

772 [9.34.2](#) att Centerpartiet verkar för att ersättningen för tvillingar höjs med minst 70 % mot dagens
773 ersättningsnivåer så även tvilling nr 2 får samma förutsättningar som barn 1.

774 Distriktets yttrande

775 Distriktsstyrelsens yttrande

776 Sörmland 4, Motion om föräldraförsäkringen vid tvillingfödselar

777 Att få barn är för de flesta en av de lyckigaste stunderna i livet. För att ge barn och föräldrar en
778 möjlighet att skapa närhet och anknytning under barnets tidigaste tid i livet har vi i Sverige en
779 generös föräldraförsäkring. En försäkring som ger båda föräldrarna möjlighet att vara hemma med
780 barnet under den första tiden. Totalt har föräldrarna 480 dagar att dela mellan varandra.
781 Det finns möjlighet att ta ut så kallade dubbeldagar, dvs dagar när båda föräldrarna kan ta ut
782 föräldradagar. Idag är det 60 dagar som man kan ta ut samtidigt. Genom dubbeldagar så har det
783 visat sig att föräldrar som är hemma tillsammans tidigt i barnets liv ökar jämställdheten i ansvaret
784 för hemmet, vilket är bra att denna möjlighet finns. Centerpartiet vill att det ska vara obegränsat hur
785 många dagar man kan vara hemma gemensamt. Det är vid köksbordet de bästa besluten för familjen
786 tas.

787 Motionen handlar om tvillingfödsel och när man får tvillingar är lyckan dubbelt så stor men
788 föräldradagarna är inte dubbelt så många utan är istället får man 90 SGI dagar och 90 lägsta
789 garantidagar extra. Får man ytterligare barn så är det ytterligare 180 dagar. Distriktsstyrelsen i
790 Sörmland håller med motionären om att det behöver stärkas upp för föräldrar som får fler än ett
791 barn. Fler dagar till tvillingföräldrar ökar möjligheten till att familjen enklare kan samverka och skapa
792 anknytning till barnen och dela på ansvaret. Däremot är inte distriktsstyrelsen beredd att säga att
793 det ska vara exakt 70% ökning som ska ske utan tycker att det får en utredning svara på, vad som är
794 en rimlig nivå.

795 Sörmland 4:

796 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman bifalla att-sats 1 och avslå att-sats 2.

797 **9.35 Motion om tillfällig föräldrapenning för vårdnadshavare**
798 **och närstående till barn med stort vårdbehov vid utbildning**
799 **av personal inom förskola och skola**

800 **Motionsskrivare:** Sophie Janulf

801

802 Titel

803 Motion om tillfällig föräldrapenning för vårdnadshavare och närstående till barn med stort
804 vårdbehov vid utbildning av personal inom förskola och skola

805 Gammalt motionsnummer

806 Värmland 15

807 Medskrivare

808 Ulrika Rabe Haglund

809 Område

810 Socialförsäkringar och pensioner

811 Brödtext

812 Om barn har en kronisk sjukdom, allvarlig sjukdom eller skada som kräver att personal på barnets
813 skola har kunskap om hur barnet ska vårdas under skoldagen, exempelvis vid diabetes, är det
814 vårdnadshavarnas ansvar och uppgift att utbilda och stötta personalen. Att utbilda pedagoger och
815 annan personal kan inte vårdpersonal göra och det är inte heller inte något som elevhälsan gör. Det
816 är ju också vårdnadshavarna och ibland andra närstående som känner barnet bäst och vet vad
817 barnet behöver, vilka symtom som behöver uppmärksammas samt hur man då ska agera.

818

819 Utbildning och stöttning av personal i förskola och skola är ett arbete som kan vara omfattande,
820 återkommande och oförutsägbart under barnets uppväxt. Det är många personer behöver kunskap,
821 personal slutar och nya börjar, mediciner och hjälpmedel utvecklas, barnet byter skolform och
822 barnets behov ändras över tid. Det är inte heller alltid möjligt att planera när utbildning och
823 stöttning ska ske eftersom det kan uppkomma situationer som omgående måste hanteras.

824

825 Idag har vårdnadshavare inte rätt till tillfällig föräldrapenning eller annan ersättning när de på grund
826 av barnets vårdbehov behöver utbilda och stötta personal på barnets förskola eller skola. Istället
827 måste de begära tjänstledigt, semester eller föräldraledighet - frånvaro som kräver framförhållning
828 och planering. Det påverkar arbetslivet negativt och bidrar till stress, sämre ekonomi och färre
829 semesterdagar som behövs till ledighet och nödvändig återhämtning. Om det inte finns möjlighet att
830 utbilda personalen tillräckligt bra är konsekvenserna stora - barnen riskerar sämre utbildnings- och
831 framtidsmöjligheter, sämre hälsa, allvarlig skada eller kan hamna i ett livshotande tillstånd.

832

833 Att även kunna dela utbildningsansvaret med närstående kan ha stor betydelse för trygghet och en
834 enklare vardag för hela familjen, speciellt när det bara finns en vårdnadshavare eller kanske ingen
835 vårdnadshavare alls som har förmåga eller möjlighet. Det borde vara en självklarhet att
836 vårdnadshavare till barn med stort vårdbehov ska ha rätt till ekonomisk ersättning när de gör detta
837 nödvändigt arbete, och att det ges möjlighet att dela ansvaret med närstående personer i barnens
838 liv.

839

840 Därför föreslår vi stämman att besluta följande:

841 Att-satser

842 [9.35.1](#) Centerpartiet ska verka för att vårdnadshavare och närstående till barn som har stora
843 vårdbehov på grund av kroniska sjukdomar, allvarliga sjukdomar eller allvarlig skada, ska ges
844 rätt till tillfällig föräldrapenning vid utbildning och stöttning av personal inom förskola och
845 skola.

846 Distriktets yttrande
847 Distriktsstyrelsen har mottagit motionen om tillfällig föräldrapenning för vårdnadshavare och
848 närstående till barn med stort vårdbehov vid utbildning av personal inom förskola och skola och
849 ställer sig positiva till dess innehåll. Distriktsstyrelsen yrkar om bifall för motionen och dess att-
850 satser. Motionen skickas vidare till partistämman.

851 **9.36 Mer jämställd löneutveckling och föräldraledighet**

852 **Motionsskrivare:** Martin Joelsson

853

854 Titel
855 Mer jämställd löneutveckling och föräldraledighet

856 Gammalt motionsnummer
857 Kalmar 29

858 Medskrivare
859

860 Område
861 Socialförsäkringar och pensioner

862 Brödtext
863 Sverige brukar beskrivas som ett av världens jämställda länder. Så är det säkert i flera avseenden
864 men likväl kvarstår en hel del problem. Tyvärr har löneutvecklingen återigen börjat gå åt fel håll och
865 idag tjänar kvinnor ungefär 90% av vad männen gör. En logisk målbild bör vara lika lön för lika
866 arbete. Problemet är komplicerat och mångfacetterat, men en del av skillnaderna kan förklaras av
867 föräldraledighet under familjebildningen där kvinnor historiskt tagit det största ansvaret. Idag erhålls
868 ca 80% av den sjukpenninggrundande nivån vid föräldraledighet. Denna skillnad mot den vanliga
869 lönen, kan vara en orsak till att män i större utsträckning väljer att inte stanna hemma. Likaså att den
870 ena föräldern aktivt kan ge bort föräldradagar till den andre. Eftersom att en stor del av
871 löneutvecklingen korrelerar med hur du som förälder stannar hemma bör vi politiskt agera för att
872 skapa större incitament att ha en jämställd föräldraledighet. Detta om vi på allvar vill visa att vi
873 eftersträvar en jämlik lönesättning. Mot den bakgrunden yrkar jag därför på:

874 Att-satser
875 [9.36.1](#) att Centerpartiet utreder hur den totala föräldrapenningen mer stämmer överens med den
876 lön en förälder normalt sett tjänar.

877 [9.36.2](#) att Centerpartiet aktivt arbetar för att höja nivån på den sjukpenninggrundande inkomsten
878 (SGI).

879 [9.36.3](#) att Centerpartiet arbetar för att i mindre utsträckning kunna ge bort föräldradagar.

880 Distriktets yttrande
881 Även om Sverige beskrivs som ett av världens mest jämställda länder, så finns det fortfarande
882 strukturella skillnader mellan kvinnor och mäns förutsättningar. Kvinnor och män arbetar i stor
883 utsträckning inom olika yrken. Sett till hela arbetsmarknaden arbetade bara 23 procent av de
884 anställda kvinnorna och 17 procent av de anställda männen inom yrken med en jämn könsfördelning
885 år 2022. Kvinnor arbetar också mer deltid än män, tar ut merparten av föräldrapenningdagarna och

886 VAB-dagarna samt har fler sjukdagar än män vilket sammantaget leder till att kvinnor arbetar färre
887 avlönade timmar än män. Medlingsinstitutet har i uppdrag att följa upp löneskillnaderna mellan
888 kvinnor och män. De skriver att den viktigaste orsaken till löneskillnaden mellan kvinnor och män är
889 att kvinnor och män i stor utsträckning arbetar i olika yrken med olika löneläge. Det bidrar också till
890 att löneskillnaden är olika stor i olika sektorer.
891 Vi delar motionärens uppfattning om att vi bör sträva efter lika lön för lika arbete och att
892 föräldraledigheten är en viktig del i detta. Dock anser vi att de föreslagna åtgärderna inte angriper
893 grundproblemet som är att kvinnor och män inte får lika lön för lika arbete.
894 Den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) ligger till grund för ersättningen för den som blir sjuk
895 eller är föräldraledig. Att höja SGI:n skulle påverka även andra ersättningar än föräldraförsäkringen.
896 En förälder kan idag föra över upp till 45 föräldrapenningdagar till den andra föräldern. Det ger
897 familjer en möjlighet att själva bestämma över sin situation. Att styra föräldrauttaget mer skulle
898 angripa symtom, inte själva grundproblemet.
899 Med anledning av detta förslås att motionen avslås

900 **9.37 Motion om höjt men inkomstrelaterat barnbidrag**

901 **Motionsskrivare:** Magnus Svensson

902

903 Titel

904 Motion om höjt men inkomstrelaterat barnbidrag

905 Gammalt motionsnummer

906 Gävleborg 3

907 Medskrivare

908

909 Område

910 Socialförsäkringar och pensioner

911 Brödtext

912 Enligt Rädda Barnen lever 1 av 10 barn i Sverige i fattigdom men ändå har barnbidraget inte höjts
913 sedan 2018. Barnbidraget har legat på 1 250 kr sedan 5 år tillbaka och enligt Länsförsäkringar skulle
914 det behöva höjas till 1600 kr för att ge samma stöd till familjer som det gav då. I vissa barnfamiljer
915 med mindre eller små marginaler kan det månatliga barnbidraget vara en avgörande del av familjens
916 ekonomi medan det i andra, ekonomiskt välmående hushåll, kan läggas undan eller sparas.
917 Problemet med att vissa föräldrar kan lägga undan barnbidraget är givetvis att det gröper ut själva
918 syftet och legitimiteten med barnbidraget.

919

920 Förslagsvis hade en höjning från det nuvarande universella barnbidraget på 1 250 kr till 2000 kronor
921 införts för samtliga hushåll som har rätt till barnbidrag. Därefter beskattas bidraget i relation till
922 familjens inkomst. I en studie utförd av Tapio Salonen vid Malmö Universitet framkommer att
923 resultatet blir kostnadsneutralt, och innebär ett nollsummespel för de offentliga finanserna, då det
924 helt bekostas av de skattemedel som familjerna betalar in. Däremot skulle förslaget innebära en
925 omfördelning från staten till kommunerna eftersom majoriteten av dessa skattemedel skulle tillfalla
926 kommunerna, mer exakt 16,7 av totalt 18,4 miljarder kronor. Detta alternativ skulle resultera i ett
927 maximalt barnbidrag på 1500 kr för barnhushåll i den lägsta inkomstgruppen och 1150 för den

928 högsta inkomstklassen.
929
930 I studien studeras även alternativet att barnbidraget fördubblas till 2500 kronor, vilket skulle öka
931 nettokostnaden med 7,1 miljarder kr till 40,4 miljarder. Detta förslag skulle nästan vara i paritet med
932 den inflationsdrivande minskningen av barnbidraget sedan 2018, som är cirka 6 miljarder kr.
933 Försörjningsstödet beräknas även minska i takt med barnbidragshöjningarna. Dessutom skulle stora
934 summor i administrativa kostnader kunna besparas jämfört med om barnbidraget skulle
935 behövsprövas för individuella fall.
936 Alternativet ovan skulle resultera i en ökning med 150 kronor från nuvarande 1250 kronor för den
937 högsta inkomstklassen och en ökning med 540 kronor för de med allra lägst inkomst.
938
939 I de nordiska länderna, som alla tidigare haft universella barnstöd, uppvisas numera en
940 variation och föränderlighet i stödformer: Island har till exempel ett universellt men
941 inkomstrelaterat barnbidrag med syftet att alla barn förtjänar samma möjligheter, oavsett deras
942 ekonomiska situation.
943

944 Att-satser

945 [9.37.1](#) Jag yrkar att Centerpartiet verkar för att barnbidraget höjs.

946 [9.37.2](#) att Centerpartiet verkar för att barnbidraget beskattas utifrån föräldrarnas inkomst.

947 Distriktets yttrande

948 Distriktsstyrelsen anser att motionen tar upp en angelägen fråga som rör barns ekonomiska trygghet
949 och familjers försörjning. I takt med ökade levnadskostnader har barnbidragets värde urholkats,
950 vilket särskilt påverkar familjer med lägre inkomster. Förslaget om att höja barnbidraget och
951 samtidigt beskatta det utifrån föräldrarnas inkomst syftar till att omfördela resurser för att ge bättre
952 stöd till de familjer som behöver det mest. Erfarenheter från exempelvis Island visar att ett
953 inkomstrelaterat barnbidrag kan bidra till att minska barnfattigdomen och skapa mer jämlika
954 förutsättningar för alla barn.
955 Gällande beskattning av barnbidraget utifrån föräldrarnas inkomst, så kallad inkomstprövning, är
956 Centerpartiet emot detta. De anser att barnbidraget ska vara ett ekonomiskt stöd för alla och inte
957 vara något man ansöker om. Centerpartiet menar att skattesystemet redan är progressivt och att
958 alla oavsett inkomst ska behandlas lika och ha samma sociala rättigheter för att långsiktigt garantera
959 viljan att bidra till den gemensamma välfärden
960 Med hänsyn till att förslaget innebär en ny inriktning för Centerpartiets familjepolitik och går
961 tvärt emot Centerpartiets politik i dag, föreslår distriktsstyrelsen att motionen avslås och sänds
962 vidare till partistämman för vidare behandling.

963 **9.38 En träffsäker och jämställd socialpolitik**

964 **Motionsskrivare:** Mari-Louise Wernersson

965

966 Titel

967 En träffsäker och jämställd socialpolitik

968 Gammalt motionsnummer

969 Centerkvinnorna 1

970 Medskrivare
 971 Centerkvinnorna

972 Område
 973 Socialförsäkringar och pensioner

974 Brödtext
 975 För Centerkvinnorna handlar feministisk liberalism om att alla människor, oavsett könsidentitet,
 976 postnummer eller födelseort, ska ha samma förutsättningar att göra den livsresa som de drömmer
 977 om. Det är ett faktum att alla människor inte föds med samma förutsättningar. Därför behövs det en
 978 socialliberal politik, som vågar prioritera de individer som behöver mer stöd för att ha en trygg
 979 vardag och lyckas med sin livsresa.
 980

981 Sverige är ett av världens minst ojämställda länder – men vi har fortfarande en lång väg att gå för att
 982 nå ett jämställt samhälle. Idag lever vi i ett land där kvinnor och män får olika lön för lika arbete, där
 983 kvinnodominerade yrken ger lägre löner än mansdominerade, där resursstarka familjer får samma
 984 bidrag som de med mest behov, där kvinnan fortfarande – precis som när normen var att kvinnor
 985 skulle vara hemmafruar – tar störst ansvar för hem och barn samtidigt som hon lönearbetar. För att
 986 Centerpartiet ska bli ett parti som verkligen står för feministisk liberalism, är det hög tid att
 987 Centerpartiet uppdaterar och levererar en träffsäker socialpolitik.
 988

989 Insatser för ensamstående föräldrar
 990 Det behövs fler insatser och satsningar på de kvinnor och män som agerar både mamma och pappa,
 991 vårdgivare och försörjare, och som har ett eller flera barn samtidigt som de rör sig med små
 992 ekonomiska marginaler i vardagen. Liksom samhället är präglad av patriarkala strukturer, är
 993 samhället präglad av en tvåsamhetsnorm och kärnfamiljen är fortfarande det dominerade idealet.
 994 Samhället är kort sagt inte anpassat för att försörja ett hushåll på en inkomst. Det finns många
 995 ensamstående föräldrar i dagens samhälle, men både historiskt och idag glöms de ofta bort i
 996 politikens prioriteringar och satsningar.
 997

998 Centerkvinnorna vill satsa på ekonomisk jämställdhet och att öka den ekonomiska marginalen i
 999 vardagen för alla kvinnor, men en grupp av kvinnor som generellt möter tuffare ekonomiska
 1000 utmaningar är kvinnor som själva försörjer ett hushåll med barn. Därför vill Centerkvinnorna se
 1001 särskilda reformer för ensamstående föräldrar, som oftast är mammor. Vi vill inrätta ett särskilt
 1002 skatteavdrag för hushåll där det finns barn med en ensamförsörjande förälder. Ett sådant avdrag
 1003 skulle delvis kompensera för de
 1004 skillnader som finns mellan hushåll med en respektive två försörjare, men framför allt
 1005 förbättra ensamhushållens ekonomiska standard.
 1006

1007 Ytterligare en reform vi vill se är vad vi kallar semesterlån, som ska kunna tas av ensamstående
 1008 föräldrar som studerar inom ramen för CSN-lånet. Som student kan en ansöka om studiemedel
 1009 under terminerna, men på somrarna är det studieuppehåll. Att stå utan inkomst under
 1010 sommarmånaderna kan vara svårt, särskilt för en ensamstående förälder, både praktiskt och
 1011 ekonomiskt. Hushållet måste fortfarande försörjas och då behöver föräldern arbeta. Att arbeta är
 1012 såklart i grunden bra och Sverige har en välutbyggd barnomsorg, men barn behöver också vara
 1013 lediga. I Sverige är barnkonventionen lag och artikel 31 anger att barnet har rätt till lek, vila och
 1014 fritid. För att den ensamstående föräldern ska ha möjlighet att ge sitt eller sina barn ledigt under
 1015 sommaren under studieperioden, vill Centerkvinnorna att det införs ett semesterlån inom ramen för

1016 CSN-lånet. Det förmånliga lånet bör främst finnas till för de ensamstående som befinner sig i en
1017 särskilt utmanande situation. Risken är att ensamstående mammor avslutar påbörjade studier eller
1018 väljer att inte studera, vilket mest troligt har negativa konsekvenser på deras privatekonomi i ett
1019 längre perspektiv. Dessutom är det ett resursslöseri ur en samhällsekonomisk synvinkel. Lånet bör
1020 motsvara fyra veckors heltidsstudier med ett semestertillägg. Föräldern slipper stå utan inkomst
1021 under sommarmånaderna och barn till ensamstående kan även de, vara lediga från förskolan.

1022

1023 Fritidshem och förskolor för alla

1024 I Sverige finns det en väl utbyggd och fördelaktig barnomsorg som en gång i tiden var avgörande för
1025 att kvinnor skulle kunna lönearbeta. Men b

1026 Att-satser

1027 [9.38.1](#) Att utreda ett behovsprövat barnbidrag.

1028 [9.38.2](#) att helt avskaffa flerbarnstillägget.

1029 Distriktets yttrande

1030 Motionen är inlämnad av Centerkvinnornas förbundsstyrelse. Den bifalles och skickas vidare till
1031 Centerpartiets partistämma i sin helhet.

1032 **9.39 Motion om Öppenhet kring anställningsvillkor och** 1033 **löner.**

1034 **Motionsskrivare:** Farzaneh Ghasemi

1035

1036 Titel

1037 Motion om Öppenhet kring anställningsvillkor och löner.

1038 Gammalt motionsnummer

1039 Sjuhärad 2

1040 Medskrivare

1041

1042 Område

1043 Socialförsäkringar och pensioner

1044 Brödtext

1045 Tillgänglighet för anställningsvillkor och lön är en grundläggande rättighet som bör garanteras för
1046 alla arbetstagare oavsett kön, ålder, etnicitet, funktionsnedsättning eller någon annan aspekt av
1047 deras identitet. Dessvärre finns fortfarande hinder och ojämlikheter som påverkar möjligheten att
1048 uppnå jämlika anställningsvillkor och lön för vissa grupper i samhället. Det är därför nödvändigt att
1049 vidta åtgärder för att säkerställa att samhället blir mer inkluderande och att alla individer ges
1050 likvärdiga möjligheter på arbetsmarknaden. Genom att implementera dessa åtgärder kan vi arbeta
1051 mot en mer rättvis och inkluderande arbetsmarknad där anställningsvillkor och lön är tillgängliga för
1052 alla. Det är viktigt att vi gemensamt strävar efter jämlikhet och ser till att ingen utsätts för
1053 diskriminering eller ojämlika villkor på grund av deras egenskaper eller identitet.

1054 Att-satser
1055 [9.39.1](#) att utöka föräldraledigheten för både mödrar och fäder för att främja jämställdhet och
1056 möjliggöra en sund arbetslivsbalans för både föräldrar.

1057 Distriktets yttrande

1058 Tillgänglighet för anställningsvillkor och lön är en grundläggande rättighet som bör garanteras för
1059 alla arbetstagare oavsett kön, ålder, etnicitet, funktionsnedsättning eller någon annan aspekt av
1060 deras identitet. Dessvärre finns fortfarande hinder och ojämlikheter som påverkar möjligheten att
1061 uppnå jämlika anställningsvillkor och lön för vissa grupper i samhället. Det är därför nödvändigt att
1062 vidta åtgärder för att säkerställa att samhället blir mer inkluderande och att alla individer ges
1063 likvärdiga möjligheter på arbetsmarknaden. Genom att implementera dessa åtgärder kan vi arbeta
1064 mot en mer rättvis och inkluderande arbetsmarknad där anställningsvillkor och lön är tillgängliga för
1065 alla. Det är viktigt att vi gemensamt strävar efter jämlikhet och ser till att ingen utsätts för
1066 diskriminering eller ojämlika villkor på grund av deras egenskaper eller identitet.

1067 **9.40 Motion om en flexibel socialförsäkring vid** 1068 **stadigvarande nedsatt arbetsförmåga**

1069 **Motionsskrivare:** Angelica Karlsson

1070

1071 Titel

1072 Motion om en flexibel socialförsäkring vid stadigvarande nedsatt arbetsförmåga

1073 Gammalt motionsnummer

1074 Kronoberg 16

1075 Medskrivare

1076

1077 Område

1078 Socialförsäkringar och pensioner

1079 Brödtext

1080 Ett inkluderande och välfungerande socialförsäkringssystem bör ge alla människor möjlighet att
1081 bidra till samhället utifrån sin potential och sina faktiska individuella förutsättningar. Människor som
1082 har stadigvarande nedsatt arbetsförmåga har möjlighet att få ekonomiskt stöd i form av sjuk- eller
1083 aktivitetsersättning (tidigare förtidspension). Nuvarande system är stelbent och lämnar personer
1084 med nedsatt arbetsförmåga i en dålig situation. Många som kan arbeta deltid eller har en
1085 arbetsförmåga som varierar i vissa perioder möts av inlåsningseffekter och arbete riskerar att leda
1086 till en kraftig försämring av deras ekonomiska situation. Det motiverar inte heller till att prova arbeta
1087 i högre omfattning.

1088

1089 Dagens ersättningssystem baseras på fjärdedelar. Detta innebär att vid arbetsförmåga på 60 %
1090 beräknas ersättningen för den nedsatta arbetsförmågan utifrån att nedsättningen är 25 %, inte 40 %.
1091 De människor som har sjukdomar som går i skov bedöms på den del där de kan arbeta som mest och
1092 bedömningen och ersättningen tar inte hänsyn till variationerna över tid.

1093

1094 Detta missgynnar både individen och samhället. För individen innebär det en begränsning av

1095 möjligheten att känna meningsfullhet och självförverkligande genom arbete. Det leder även till att
1096 incitamenten saknas för att prova att arbeta mer då rädslan att förlora inkomst är för stor. För
1097 samhället innebär det att värdefull kompetens och arbetskraft inte tas tillvara. Utifrån dagens läge
1098 och kommande utmaningar med kompetensförsörjning kan ingen arbetsförmåga gå till spillo till
1099 förmån för stela byråkratiska och administrativa system.

1100

1101 Centerpartiet har länge drivit en politik som syftar till att fler ska kunna delta i arbetslivet och vara
1102 en del av samhället utifrån sina egna förutsättningar. Detta genom morötter, inte piskor. Vi tror på
1103 att människor vill och kan ta ansvar om bara möjlighet ges. Genom att skapa ett mer flexibelt och
1104 individanpassat socialförsäkringssystem kan vi främja både inkludering och ekonomisk trygghet
1105 samtidigt som vi tar tillvara människors arbetsförmåga. Ersättningssystemet borde utgå från
1106 individens faktiska förmåga. Kan hen arbeta 60 % ska ersättningen beräknas på den faktiska
1107 nedsättningen av arbetsförmåga, alltså 40 %, inget annat. Detta är även en fråga om trygghet!

1108

1109 Att-satser

1110 [9.40.1](#) att Centerpartiet verkar för en översyn av regelverket för sjuk- och aktivitetsersättning i
1111 syfte att skapa ett flexibelt ersättningssystem som gör det möjligt att arbeta och få
1112 ersättning utifrån faktisk arbetsförmåga.

1113 Distriktets yttrande

1114 Bifall på hela motionen, Distriktsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att nuvarande
1115 socialförsäkringssystem är stelbent. Distriktsstyrelsen välkomnar därför en översyn av regelverket
1116 för sjuk- och aktivitetsersättning som möjliggör ett mer flexibelt och rättvist ersättningssystem
1117 som bättre speglar individens faktiska arbetsförmåga.

1118 9.41 Slopa sjukskrivningsrätt efter icke medicinska 1119 behandlingar

1120 **Motionsskrivare:** Annie Östlund

1121

1122 Titel

1123 Slopa sjukskrivningsrätt efter icke medicinska behandlingar

1124 Gammalt motionsnummer

1125 Stockholms län 87

1126 Medskrivare

1127 Christine Lorne

1128 Område

1129 Socialförsäkringar och pensioner

1130 Brödtext

1131 Sveriges sjukvård är till stor utsträckning skattefinansierad. Offentligt finansierad vård ges oavsett
1132 om sjukdomstillståndet kommer av arv, livsstil, eller olycka. I den offentligt finansierade vården ingår
1133 dock inte icke medicinskt motiverade behandlingar, såsom exempelvis skönhetsingrepp. Dock ger
1134 dessa behandlingar rätt till sjukskrivning som bekostas av arbetsgivare och sedermera

1135 Försäkringskassan. Dess två faktorer är motsägelsefulla. Företag, offentliga arbetsgivare, och
1136 skattebetalare bör för inte behöva betala för sjukskrivning av icke medicinskt motiverade
1137 behandlingar. Därför bör rätten till sjukskrivning i stället hänga samman med huruvida behandlingen
1138 är medicinskt motiverad eller inte. Därför yrkar vi på att Centerpartiet ställer sig bakom:

1139 Att-satser

1140 [9.41.1](#) att slopa rätten till sjukskrivning efter icke medicinskt motiverade behandlingar.

1141 Distriktets yttrande

1142 Vi i Distriktsstyrelsen vill tacka för en nytänkande och välskrivna motion. Sverige har ett av världens
1143 bästa välfärdssystem och det ska vi vara väldigt stolta över. Vi ser storheten i att man som
1144 arbetstagare har rätt och möjlighet att vara sjukskriven när man behöver det. Att vårt
1145 skattefinansierade välfärdssystem är med och indirekt finansierar skönhetsingrepp eller -
1146 behandlingar är dock något helt annat. Vi håller helt med motionärerna om att skattekollektivet inte
1147 ska belastas med kostnaderna för sjukskrivning vid icke-medicinskt motiverade behandlingar eller
1148 ingrepp. Distriktsstyrelsen har tolkat att motionen avser normal återhämtningstid efter ett ingrepp
1149 eller en behandling. Inte att motionen innefattar sjukdomsfall eller komplikationer som kräver
1150 medicinsk vård efter ett ingrepp eller behandling. Vi ser mycket positivt på förslaget och vill bifalla
1151 motionens att-sats.

1152 **9.42 Motion om att omvårdnadsbidrag inte ska likställas med** 1153 **arbete vid bedömning av arbetsförmåga**

1154 **Motionsskrivare:** Sophie Janulf

1155

1156 Titel

1157 Motion om att omvårdnadsbidrag inte ska likställas med arbete vid bedömning av arbetsförmåga

1158 Gammalt motionsnummer

1159 Värmland 14

1160 Medskrivare

1161

1162 Område

1163 Socialförsäkringar och pensioner

1164 Brödtext

1165 Idag riskerar personer som har anspråk på sjukpenning att Försäkringskassan bedömer deras
1166 arbetsförmåga högre på grund av att de har beviljat omvårdnadsbidrag, och därmed kan anses
1167 utföra arbete. Det innebär att en person som skulle behöva vara sjukskriven på 100% riskerar att
1168 inte få rätt till hel sjukpenning på grund av att de har barn med så stora behov av tillsyn och vård att
1169 de har fått omvårdnadsbidrag beviljat. Det är dessutom tillsyn och omvårdnad som en
1170 vårdnadshavare inte kan lämna till någon annan att ansvara för, och att överlåta
1171 omvårdnadsbidraget till någon annan som kan hjälpa till med barnen är inte heller möjligt. De som
1172 får sämre ekonomi på grund av sjukskrivning får därmed ännu sämre ekonomi för att de har beviljat
1173 omvårdnadsbidrag. Systemet missgynnar särskilt kvinnor eftersom majoriteten av utbetalningarna
1174 av omvårdnadsbidrag går till just kvinnor.

1175
 1176 Omvårdnadsbidrag är inte ersättning för uteblivet arbete och det finns inga krav att förkorta sin
 1177 arbetstid för att få bidraget beviljat. Däremot finns det möjlighet att förkorta sin arbetstid upp till
 1178 25%. Omvårdnadsbidrag kan därmed både vara ett välkommet tillskott för vårdnadshavare som
 1179 riskerar både sämre utvecklingsmöjligheter och löneutveckling på grund av hög belastning, stress
 1180 och ofta förekommande oplanerad frånvaro från arbetet, och ge möjlighet till planerad
 1181 arbetstidsförkortning för att orka med vardagen. Dessutom medför barnens situation ofta högre
 1182 kostnader som merkostnadsersättning sällan täcker.
 1183
 1184 Att omvårdnadsbidrag kan anses som arbete vid bedömning av arbetsförmåga vid anspråk på
 1185 sjukpenning är även orättvist eftersom det ofta är stressrelaterade besvär och utmattning på grund
 1186 av livssituationen, som är orsaken till att vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning blir
 1187 sjuka och inte kan arbeta. Riksförbundet Attentions studier 2023–2024 med 3400 deltagare visar att
 1188 79% av föräldrar till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar upplever utmattning och
 1189 50% riskerar sjukskrivning eller att tvingas sluta arbeta. Otaliga föräldrar vittnar om att de ständigt
 1190 behöver vara tillgängliga för sina barn under skoltid och sliter hårt för barnens rätt till en tillgänglig
 1191 skola och rätt vård. En kamp som kan kännas ensam, oändlig och mycket svår.
 1192
 1193 Jag föreslår därför att stämman beslutar följande:

1194 **Att-satser**

1195 [9.42.1](#) att Centerpartiet ska verka för att omvårdnadsbidrag inte ska likställas med arbete vid
 1196 Försäkringskassans bedömning av arbetsförmåga vid anspråk på sjukpenning.

1197 **Distriktets yttrande**

1198 Distriktsstyrelsen har mottagit den inkomna motionen om att omvårdnadsbidrag inte ska likställas
 1199 med arbete vid bedömning av arbetsförmåga och anser att det är en viktig fråga. Distriktsstyrelsen
 1200 yrkar på bifall till motionen och dess att-sats. Motionen skickas vidare till partistämman.

1201 **9.43 Karensavdrag**

1202 **Motionsskrivare:** Cecilia Runesson

1203

1204 **Titel**

1205 Karensavdrag

1206 **Gammalt motionsnummer**

1207 Blekinge 1

1208 **Medskrivare**

1209 Medlemmarna i Rödeby Centerparti och Rödeby Centerkvinnor

1210 **Område**

1211 Socialförsäkringar och pensioner

1212 **Brödtext**

1213 Motion: inför 5 fria karensdagar/år för anställda inom kommun och region som det var under
 1214 pandemiåren.
 1215 Under pandemiåren togs karensdagarna bort och den anställda fick inget löneavdrag för sin första

sjukdag. Målet är att minska spridningen, att man håller sig hemma när man är sjuk. Att man vid minsta symptom håller sig hemma utan att behöva oroa sig för ekonomin. Det gjorde att fler stannade hemma vid symtom på smitta. Idag är åter karensavdraget tillbaka. Karensavdrag är ett avdrag på sjuklönen eller sjukpenningen som arbetsgivare ska göra när en medarbetare är sjuk. I denna motion lyfts frågan om att återinföra slopat karensavdrag, dock i en mindre omfattning. Med 5 karensdagar per år kan förhoppningsvis smittspridning i samhället minska, minska andel av vabb, göra att fler stanna vid sjukdom och inte arbetar då. Vinsterna i detta är flera: det kan leda till friskare personal som tar hand om sig själva, mindre smittspridning bland personal, mindre ekonomisk stress hos anställda och bättre för verksamheten som får mer frisk personal på plats. I motionen föreslås att det är kommun och region som ska pröva detta, det är stora organisationer och har ett samhällsansvar till skillnad mot mindre företag som skulle drabbas hårdare av denna typ av åtgärder. I motionen föreslås att det skulle fungera på samma sätt och att det avsätts statliga pengar för detta och att karensavdraget administreras av Försäkringskassan.

Motionäraren föreslår stämman att:

- Utredda 5 karensfria dagar för de anställda inom kommun och region.
- Arbeta för 5 karensfria dagar införs inom kommun och region.

Att-satser

[9.43.1](#) att utreda 5 karensfria dagar per år för de anställda inom kommun och region.

[9.43.2](#) att arbeta för 5 karensfria dagar införs inom kommun och region.

Distriktets yttrande

Under pandemin infördes flera olika åtgärder för att skydda befolkningen från smittspridning som kunde leda till allvarlig sjukdom och bortgång. En av dessa åtgärder var den som motionären beskriver gällande karensdagar. Att exkludera stora delar av arbetsmarknaden skulle ge begränsad effekt för smittspridningen i samhället. Dessutom skulle det vara ofördelaktigt att jobba inom den privata och statliga sektorn. Därutöver skulle politiken ge sig in i det som i Sverige normalt hanteras av arbetsmarknadens parter och kringgå den svenska modellen.

Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta att avslå motionen samt att skicka den vidare till partistämman.

9.44 Motion om utökande av närståendepenning dagar samt användningsmöjligheter utifrån närståendes behov. VAN =Vård av Närstående.

Motionsskrivare: Berit Johansson

Titel

Motion om utökande av närståendepenning dagar samt användningsmöjligheter utifrån närståendes behov. VAN =Vård av Närstående.

Gammalt motionsnummer

Jämtland 22

1257 Medskrivare

1258 Seniornätverket i Jämtland Härjedalen

1259 Område

1260 Socialförsäkringar och pensioner

1261 Brödtext

1262 Den 1 juli 1989 infördes den s.k. Närståendepenningen, som riktar sig till anhöriga som omfattas av
1263 sjukförsäkringen och med en närstående som är svårt sjuk. Denna möjlighet underlättade att kunna
1264 vara med i vården om sin närstående vid livets slutskede även om man hade ett förvärvsarbete utan
1265 att få inkomstavgifter, 30 dagar/år. Kravet är att det finns ett läkarintyg utskrivet som anger att
1266 närståendes sjukdomssituation är vård i livets slutskede och att den närstående ger sitt samtycke att
1267 den anhörige är med i omvårdnaden. Den 1/7 1994 utökades närståendepenning dagarna från 30
1268 dagar till 60 dagar och från 1 januari 2010 är de nu 100 dagar per år som kan användas. Eftersom
1269 närståendepenningen tillhör den som vårdas så kan flera personer turas om i vården om den svårt
1270 sjuka och få ersättning för olika dagar och från 2018 även olika delar av dagar. Men flera kan inte
1271 få ersättning för samma dag, om flera syskon vill finnas hos den närstående samtidigt vid livets
1272 slutskede.

1273 Mottagarna av närståendepenning år 2023 var 72 % kvinnor och 28 % män, kostnaden på 182
1274 miljoner kronor utbetalades till 70 % kvinnor och 30 % män. Antalet dagar som nyttjades per person
1275 var 7 – 12 dagar/år. Kvinnor över 45 år tar ut mest, där mottagaren är en äldre närstående förälder
1276 som behöver omvårdnad i livets slutskede. Att fler kvinnor än män tar ut närståendepenning belyser
1277 den dubbla arbetsbörda som de personer som vårdar en svårt sjuk närstående lever med. Studier
1278 visar att dubbla arbetsbörda i form av heltidsarbete tillsammans med stort ansvar för barn och
1279 hushåll kan vara en riskfaktor för sjukfrånvaro. Här blir bördan en nivå till när en dotter/son utöver
1280 sin normala familjesituation även vårdar sin mor/far. 70 procent av de som får närståendepenning
1281 vårdar föräldrar.

1282

1283 Av all vård och omsorg som idag ges står anhöriga för ca 75 % och mottagaren är oftast en äldre
1284 person eftersom äldregruppen har ökat stort och lever längre. Även barn som har gamla föräldrar
1285 där den ena föräldern är anhörigvårdare känner stort ansvar att stödja den som har denna
1286 vårdarroll. Om dessa gamla föräldrar behöver uppsöka någon hälsocentral, tandläkarbesök eller
1287 sjukhuset och vill ha sällskap av någon anhörig (dotter/son eller barnbarn) så kanske den personen
1288 måste ta ut en semesterdag eller tjänstledigt för detta. Detsamma kan inträffa om den äldre
1289 föräldern behöver flytta till ett annat boende och skulle säkert känna sig tryggare om de fick ha
1290 någon anhöriga med sig. Dagens livssituationer är också att olika generationer bor på olika platser,
1291 men den inre oron och skuld känslorna finns nära inpå. Det skulle vara mycket bättre för de anhöriga
1292 om de kunde ta ut s. k. kontaktdagar, med sjukpenninggrundande ersättning för ledsagning vid olika
1293 sjukvårds relaterade besök. Då kan de använda sina semesterdagar till egen vila samt att finnas hos
1294 sina närstående vid några fler tillfällen.

1295

1296 I Försäkringskassans statistik över sjuktal ser man att den största orsaken till sjukskrivning är
1297 diagnosen psykisk ohälsa och den har ökat över tid. Det finns säkert behov av att undersöka vilka
1298 riskfaktorer dessa har som både har ett förvärvsarbete och en anhörigvårdarroll där situationen till
1299 slut inte hållit! Vården och omsorgen av närstående är både fysiskt och psykiskt betungande och
1300 oron och skuld känslorna att inte räcka till. Har detta ett samband?

1301 Det är få som nyttjar denna möjlighet att ta ut av dessa närståendepenningdagar, orsaken kan vara
1302 att det inte är så många som känner till det eller att det är för krångligt system för att kunna ta del

1303 av det!!
1304 Det är alltså 15 år sedan det senast blev någon förändring kring närståendepenningens antal dagar
1305 och hur dessa nyttjas. I samhället övrigt har den äldre åldersgruppen ökat, både nya mediciner och
1306 de medicintekniska förutsättningarna har utvecklats så att vi kan leva längre med allvarliga
1307 sjukdomsdiagnoser. Sjuktalet kring den psykiska ohälsan ökar stort. Det är dags att utöka och
1308 förändra användandet av närståendepenningdagarna!!

1309 Att-satser

- 1310 [9.44.1](#) att de närståendepenning grundade dagarna utökas till 120 dagar/år.
- 1311 [9.44.2](#) att de kan användas även som s.k. kontaktdagar när anhörig följer med på sjukvårdsbesök
1312 eller liknande.
- 1313 [9.44.3](#) att flera personer /syskon kan få ersättning för samma dagar när de finns hos sin närstående
1314 vid livets slutskede.
- 1315 [9.44.4](#) att sjukvårdspersonal är uppmärksamma på om patienterna de möter kan ha en anhörigroll.
- 1316 [9.44.5](#) att informationen om närståendepenningen och kontaktdagarna ges på ett sådant sätt att
1317 denna målgrupp får kännedom om dem så att de kan användas på ett optimalt sätt.

1318 Distriktets yttrande

1319 I Sverige svarar anhöriga för en betydande del av all vård och omsorg, ett oavlönat
1320 omhändertagande som ofta utförs av kvinnor. I omsorgen av kan även ingå att ta ledigt från arbetet
1321 för att stödja anhöriga vid sjukvårdsbesök eller flytt. /1989 infördes en Närståendepenning för att ge
1322 anhöriga möjlighet att vara med och vårda svårt sjuka i livet slutskede, utan att förlora inkomst.
1323 Ursprungligen omfattade rätten 30 dagar per år men den har successivt utökats till att nu omfatta
1324 100 dagar. Flera personer kan dela på dagarna, men det är inte möjligt för flera att få ersättning för
1325 samma dag. /Vid Centerpartiets partistämma 2023 beslutades att samhällets ekonomiska stöd till
1326 anhörigvårdare ses över, förenklas och förbättras (Workspace document - "Stämmoprotokoll
1327 Centerpartiets partistämma 2023", 2023-10-01, s. 331) men denna motions konkreta förslag
1328 omfattas inte av det beslutet. /Distriktsstyrelsen anser att motionen lyfter en angelägen
1329 samhällsfråga och jämställdhetsfråga och att den lyfter nya, ej tidigare behandlade förslag.
1330 Motionens fem att-satser bör därför skickas vidare till partistämman.

1331 [9.45 Utred pensionssystemet](#)

1332 **Motionsskrivare:** Jeanette Sällström

1333

1334 Titel

1335 Utred pensionssystemet

1336 Gammalt motionsnummer

1337 Skåne 29

1338 Medskrivare

1339

1340 Område

1341 Socialförsäkringar och pensioner

Brödtext

Motion angående pensionssystemet

Beslutet om det nuvarande pensionssystemet togs i mitten av 1990-talet. Det ersatte då ATP-systemet som visats sig vara ekonomiskt ohållbart. Att Sverige utan några större protester lyckades införa ett pensionssystem som är självreglerande har betraktats som en stor politisk framgång. Men bristerna i systemet har blivit allt mer tydliga, och de senaste årens utveckling har snarast gjort dem större.

Kortfattat handlar det främst om att:

1. Lägstnivån är för låg. Pensionerna bygger på inbetalningar till pensionssystemet under hela livet. För de som inte kunnat jobba hela livet eller haft mycket låga löner finns en garantipension. Allt fler har under senare år kommit fram till att nivån är för låg och efter flera politiska turer har den höjts. Men är det den rimliga långsiktiga nivån?

2. Respektavståndet har blivit för litet. Skillnaden i pension mellan pension för låglöneyrken och garantipension brukar kallas respektavstånd. De som arbetat i stort sett hela livet med låga löner får obetydligt högre pension än garantipension. Det gäller många i offentlig verksamhet som äldreomsorg och skolmatspersonal. När garantipensionen höjs minskar skillnaden. Om pensionen är 60 procent av slutlönen (utfallet varierar) är det betydligt svårare att klara för en person som haft en låg lön jämfört med en person med hög lön. Fram för allt kvinnor får för låga pensioner.

3. Skillnaderna ökar. Ökade löneskillnader i allmänhet leder till ökade skillnader i pensioner. Men det finns fler faktorer som ökar skillnaderna. Att många har bra pensioner beror till stor del på tjänstepensioner som bygger på arbetsgivarens inbetalningar enligt kollektivavtal. Men allt fler arbetar inte längre enligt den gamla normen där man efter utbildningen fick en anställning enligt kollektivavtal med tjänstepension. Kortare vikariat och projektanställningar ger inte några pensionsförmåner.

4. Inbetalningarna till det allmänna pensionssystemet är för små. Arbetsgivaren sätter in 16 plus 2,5 procent av lönen till pensionssystemet (en stor del av arbetsgivaravgifterna). Det är de här pengarna som efter förräntning kommer att betalas ut som pension. Beräkningar har visat att för de som är unga i dag kan pensionen bli så låg som 40 procent av slutlönen. Det betyder i så fall att den allmänna pensionen kommer att bli en allt mindre del av den totala pensionen. Är det rätt riktning att gå, skulle det inte vara bättre att den allmänna pensionen blir större genom att betalningarna till pensionssystemet ökar? Om man inte vill kalla det högre allmän pension skulle en obligatorisk tjänstepension ge samma resultat.

5. Inför en gas i pensionssystemet. Pensionssystemet har en automatisk balanseringsmekanism, bromsen, för att garantera att utbetalningarna inte överstiger tillgångarna. Vid en ekonomisk nedgång slår bromsen till och pensionerna sjunker till en nivå som systemet klarar av. Just nu är tillgångarna större än vad som krävs för att betala ut de utlovade pensionerna. Men det finns inte någon mekanism som gör att pengarna kan användas för att höja pensionerna. Hur den här så kallade gasen ska fungera behöver utredas och införas i systemet.

Det här är svåra frågor och det går att göra listan betydligt längre. Det är över 30 år sedan de grundläggande utredningarna kring pensionssystemet gjordes och mycket har ändrats sedan dess. Centerpartiet hävdar fortfarande att pensionssystemet är bra och att det räcker med justeringar i

1390 pensionsgruppen. Jag menar att frågorna blivit så många och så stora att det igen krävs en
1391 grundläggande utredning av pensionerna. Att frågan därigenom kan diskuteras allmänt och inte bara
1392 i pensionsgruppen är en fördel.

1393

1394 Centerpartiet behöver hantera pensionsfrågorna på ett klokare sätt, att andelen äldre väljare sviktar
1395 kan delvis bero på pensionerna. Speciellt efter utvidgningen av pensionsgruppen kan det inte vara
1396 vår uppgift att hålla ihop den.

1397

1398

1399 Att-satser

1400 [9.45.1](#) att Centerpartiet verkar för att det görs en ny stor utredning av pensionssystemet.

1401 Distriktets yttrande

1402 Vårt nuvarande pensionssystem trädde i kraft 1999 och fasades in successivt för de som är födda
1403 från och med 1938. Den första årskullen som får sin pension enbart från det nya systemet är de som
1404 är födda 1954 och således uppnådde 65 års ålder under 2019. Bakgrunden till pensionsreformen var
1405 bland annat att det tidigare ATP-systemet inte var ekonomiskt hållbart och att det inte premierade
1406 arbete. Nuvarande pensionssystem bygger på de medel som var och en har jobbat ihop under sitt
1407 arbetsliv. Pensionskapitalet förvaltas av AP-fonderna och är helt fristående från statsbudgeten.
1408 Detta innebär dels att varje generation finansierar sina egna pensioner, dels att kapitalet är tryggt
1409 från finanspolitiska prioriteringar. Centerpartiet står bakom pensionsöverenskommelsen och
1410 principerna för vårt nuvarande pensionssystem.

1411 Inom ramen för Pensionsgruppen har pensionssystemet nyligen genomgått en genomgripande
1412 översyn.

1413 I februari 2020 kom pensionsgruppen överens om införandet av ett särskilt Inkomstpensionstillägg
1414 som finansieras via statsbudgeten. Detta var ett steg för att på kort sikt öka det så kallade
1415 respektavståndet mellan de som arbetat ett långt arbetsliv och de som aldrig har arbetat.

1416 Med anledning av ovanstående så anser inte distriktsstyrelsen att en utredning igen behöver göras.

1417 Distriktsstyrelsen tackar för en intressant och viktig motion.

1418 Centerpartiet i Skånes distriktsstyrelse föreslår distriktsstämman

1419 att: avslå att-sats 1

1420 att: detta sker enligt stadgarna

1421 [9.46 Motion om rättvisa pensioner](#)

1422 **Motionsskrivare:** Björn Berg

1423

1424 Titel

1425 Motion om rättvisa pensioner

1426 Gammalt motionsnummer

1427 Stockholms län 83

1428 Medskrivare

1429

1430 Område

1431 Socialförsäkringar och pensioner

1432 Brödtext

1433 Motion om rättvisa pensioner.

1434 Bakgrund.

1435 Det ska det löna sig att arbeta, och det ska löna sig att ha arbetat.

1436 I Sverige har vi ett pensionssystem som syftar till att ge en ekonomisk trygghet efter avslutat

1437 arbetsliv. Systemet bygger på principen att pensionen ska vara en återspeglning av individens

1438 arbetsinsats och inkomst under livet. Trots detta upplever många att skillnaden mellan att ha arbetat

1439 ett helt yrkesliv och inte ha arbetat alls är för liten. Om skillnaden fortsätter att minska, vilket den

1440 har gjort under ett antal år, riskerar detta att urholka tilltron till pensionssystemet och minska

1441 incitamenten för arbete.

1442 Man brukar tala om rättviseaspekten.

1443 Personer som har arbetat hela sina liv, ofta under långa och krävande arbetsdagar förtjänar att få en

1444 pension som står i proportion till deras arbetsinsats.

1445 Samtidigt är det samhällets ansvar att se till grundtryggheten för dem som av olika anledningar inte

1446 haft möjlighet att arbeta tillräckligt mycket och länge också upprätthålls.

1447

1448 Problembeskrivning

1449 • Många låg och medelinkomsttagare får idag en pension som ligger nära gränsen för
1450 garantipensionen, trots att de arbetat ett helt yrkesliv.

1451 • Det är betydligt fler som får garantipension idag än för fem år sedan.

1452 • Detta skapar en känsla av orättvisa och minskar viljan och incitamenten för att arbeta, inte
1453 minst bland kommande yngre generationer.

1454 • Skillnaden även kallad rättviseaspekten mellan att ha arbetat ett helt liv och bidragit till
1455 välfärdssystemen, och inte ha arbetat alls måste bli mycket tydligare i pensionssystemet.

1456

1457

1458

1459

1460 Att-satser

1461 [9.46.1](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen ska verka för att ett system ska införas där
1462 arbetsinsatser tydligare ska premieras ekonomiskt i pensionssystemet. Till exempel genom
1463 att höja den allmänna inkomstpensionen markant för dem som arbetat minst 35 år. En form
1464 av bonussystem som premierar arbete.

1465 [9.46.2](#) att skillnaden i allmän pension mellan de som arbetat ett helt yrkesliv och de som inte
1466 arbetat alls ska tillåtas öka markant i pensionssystemet istället för att som det nu är minska
1467 varje år.

1468 [9.46.3](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen ska verka för reformer som tydliggör skillnaden mellan
1469 garantipension och inkomstpension.

1470 [9.46.4](#) att Centerpartiet i pensionsgruppen driver frågan att pensioner ska ligga inom
1471 pensionssystemet och inte i en statsbudget.

1472 Distriktets yttrande

1473 Distriktsstyrelsen tackar för motionen och föreslår i stora delar bifall till motionen. Det är viktigt att

1474 det är skillnad för de som arbetat hela arbetslivet och de som inte arbetat i pensionen. Det är också

1475 viktigt att detta finansieras inom pensionssystemet och ej via statsbudget. Därav föreslår vi bifall på

1476 att-sats 2, 4 och 5. Distriktsstyrelsen förordar avslag på att-sats 1 då en generell höjning av
1477 inkomstpensionen riskerar att det krävs större insättningar från arbetsgivarna eller att det tas från
1478 statsbudgeten. Detta anser distriktsstyrelsen bäst hanteras genom en av Centerpartiet föreslagen ny
1479 stor utredning av pensionssystemet. Centerpartiet har betonat vikten av att motverka
1480 åldersdiskriminering och öka möjligheterna för äldre att arbeta längre, men inget specifikt beslut om
1481 att reformera LAS för denna fråga har antagits. Distriktsstyrelsen ser att det är viktigt att ta tillvara
1482 på äldres kompetens och de som vill arbeta längre upp i åldrarna och föreslår bifall till att-sats 3.

1483 **9.47 Motion om pensionsrätter**

1484 **Motionsskrivare:** Cecilia Runesson

1485

1486 Titel

1487 Motion om pensionsrätter

1488 Gammalt motionsnummer

1489 Centerkvinnorna 7

1490 Medskrivare

1491 Medlemmarna i Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti

1492 Område

1493 Socialförsäkringar och pensioner

1494 Brödtext

1495 Motion: Gör det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

1496 I dagsläget kan en partner ge pensionsrätter till en make/maka. Det borde bli enklare att ge
1497 pensionsrätter till den man önskar. Ta bort de krav som ställs kring vem som kan ta emot
1498 pensionsrätter. Idag är samboskap en vanligt förekommande livssituation och dessa krav att
1499 pensionsrätter enbart kan ges till make/maka upprätthåller ojämställda strukturer i samhället.

1500 Motionären föreslår för stämman att besluta att:

1501 - Utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

1502 - Centerpartiet arbetar för jämställda ekonomiska strukturer i samhället.

1503

1504 Huvudmotionär: Cecilia Runesson

1505 Medmotionärer: Medlemmarna i Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti.

1506

1507 Att-satser

1508 [9.47.1](#) att utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

1509 [9.47.2](#) Gör det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

1510 Distriktets yttrande

1511 Motionären lyfter en angelägen fråga som berör familjers ekonomi, eller rättare sagt familjen som
1512 en ekonomisk enhet. Sedan flera decennier tillbaka är samboskap ett vanligt upplägg bland par. Det
1513 finns juridiska skillnader mellan äktenskap och samboskap. Att ingå äktenskap kan komma med vissa
1514 juridiska och ekonomiska fördelar, till exempel att kunna överföra pensionsrätter. Äktenskap ska
1515 dock alltid vara frivilliga, och en person ska kunna stå fri att välja att inte gifta sig, oavsett vilken

1516 anledning hen har till det, utan att behöva riskera sin trygghet för den sakens skull. Det finns fler
 1517 frågor som kan väckas på det ämnet, exempelvis arvsrätten, men det hör inte till denna motion. På
 1518 en övergripande nivå anser Centerkvinnornas förbundsstyrelse att socialförsäkringar ska vara
 1519 individuella. Premiepensionen är en del av den allmänna pensionen, som är en socialförsäkring. I
 1520 den allmänna debatten har vi noterat att rekommendationer att överföra premiepension för att
 1521 kompensera för exempelvis en längre föräldraledighet, som kvinnor oftare tar än män. Det är en
 1522 falsk trygghet, då den förlorade premiepensionen under tiden kvinnan är föräldraledig endast är en
 1523 liten del av det ekonomiska förlustaffär som det innebär över ett liv. I stället för att överföra
 1524 premiepensionsrätter, bör föräldraledigheten delas lika mellan vårdnadshavare, oavsett om de är
 1525 gifta eller sambos. Premiepensionsrätter kan också överföras då en maka – ja, det är oftast kvinnan –
 1526 jobbar deltid när barnen är små, vilket också är en klassisk kvinnofälla. Att överföra av
 1527 premiepensionsrätter låter kanske lite romantiskt och tryggt, men om kärleken tar slut och
 1528 skilsmässan är ett faktum och kvinnan har varit föräldraledig länge och jobbat deltid, kommer
 1529 premiepensionsrätterna hjälpa föga för hennes disponibla inkomst som hon behöver där och då.
 1530 Vi ser risker i systemet med överföring av premiepensionsrätter. Utgångspunkten ska vara att var
 1531 och en ska arbeta för sin pension. Vi ser emellertid inte varför det ska vara skillnad på gifta makar
 1532 och sambos i denna fråga. Vi vill betona att överföring av pensionsrätter inte är rätt väg att gå för att
 1533 utjämna ekonomiska skillnader, men anser inte att – om det ska gå att göra överföringar – en
 1534 persons civilstånd ska avgöra rätten att välja hur denne gör med överföringsbara
 1535 premiepensionsrätter. Centerkvinnornas förbundsstyrelse yrkar bifall på att-satsen, men kommer i
 1536 kommittéarbetet till höstens stämma yrka på en tilläggsattsats om att utreda om pensionsrätter
 1537 fortsättningsvis ska kunna överföras överhuvudtaget.
 1538 För att arbeta med motionens andra att-sats, att Centerpartiet arbetar för jämställda ekonomiska
 1539 strukturer i samhället, har Centerkvinnorna lagt flera förslag till partistämman, däribland en
 1540 individualiserad föräldraförsäkring. Vi anser att det finns mycket arbete kvar att göra, men att-satsen
 1541 i sig är besvarad på det är ett pågående arbete. Vi anser att den första att-satsen slår ut motionens
 1542 tredje att-sats, och därför är den besvarad.

1543 **9.48 Pensionsrätter**

1544 **Motionsskrivare:** Cecilia Runesson

1545

1546 Titel

1547 Pensionsrätter

1548 Gammalt motionsnummer

1549 Blekinge 3

1550 Medskrivare

1551 Medlemmarna i Rödeby Centerkvinnor och Rödeby Centerparti

1552 Område

1553 Socialförsäkringar och pensioner

1554 Brödtext

1555

1556 Motion: Gör det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

1557 I dagsläget kan en partner ge pensionsrätter till en make/maka. Det borde bli enklare att ge

1558 pensionsrätter till den man önskar. Ta bort de krav som ställs kring vem som kan ta emot
1559 pensionsrätter. Idag är samboskap en vanligt förekommande livssituation och dessa krav att
1560 pensionsrätter enbart kan ges till make/maka upprätthåller ojämställda strukturer i samhället.
1561 Motionären föreslår för stämman att besluta att:
1562

1563 Att-satser

1564 [9.48.1](#) att utreda hur pensionsrätter kan ges till vem man önskar.

1565 [9.48.2](#) att göra det möjligt att ge pensionsrätter till sambo.

1566 Distriktets yttrande

1567 Det belopp som varje år betalas in till din allmänna pension kallas pensionsrätt. För
1568 inkomstpensionen utgör pensionsrätten 16 procent av personens pensionsunderlag och för
1569 premiepensionen 2,5 procent. Är du född 1938–1953 är procentsatserna lägre, eftersom du får en
1570 del av din pension som tilläggspension.

1571 Observera att ordet pensionsrätt ibland även används i den mer allmänna betydelsen ”rätt till
1572 pension”.

1573 Överförd pensionsrätt

1574 Idag kan pensionsrätt enbart föras över till makar eller registrerad partner på den delen av den
1575 allmänna pensionen som kallas premiepensionen (2,5 %) och inte till den delen som kallas
1576 inkomstpension (16%). Om den som innehar inkomstpension avlider finns idag ett komplext
1577 regelverk för änkepensioner mm.

1578 Vi förmodar att motionsställaren enbart avser allmänna pensionen (orange kuvertet) och inte
1579 privata pensionsförsäkringar, där det ges andra möjligheter till att bestämma förmånstagare och
1580 efterlevandeskydd.

1581 Vad gäller punkt 5 jämförda ekonomiska strukturer i samhället är det något som centerpartiet
1582 redan jobbar med på många plan.

1583 Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta att

1584 avslå första att-satsen (4)

1585 anse andra att-satsen (5) besvarad

1586 bifalla den tredje att-satsen (6)

1587 960 Motion om pensionssystemet till Centerpartiets 1588 partistämma

1589 **Motionsskrivare:** Kent Ivarsson

1590

1591 Titel

1592 Motion om pensionssystemet till Centerpartiets partistämma

1593 Gammalt motionsnummer

1594 Stockholms län 84

1595 Medskrivare

1596 Christina Rogestam, Birgitta Carlsson, Olle Edblom, Lennart Pettersson

1597 Område

1598 Socialförsäkringar och pensioner

Brödtext

En översyn av pensionssystemet har äntligen kommit i gång igen, både av den allmänna pensionen och grundskyddet/garantipensionen. Översynen är angelägen och målet ska självklart vara att man ska kunna leva på sin pension. Vi delar den förhoppning många människor har, nämligen att man ska kunna känna sig ekonomiskt trygg som pensionär.

Vi ser fem huvudpunkter som behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Man ska kunna leva på sin pension – inte enbart överleva

Det ska synas på pensionen att man har arbetat - det ska löna sig att arbeta

Det ska finnas en ensampension för den som överlever den andre i ett

äktenskap/partnerskap/samboförhållande.

Den allmänna pensionen ska följa löneindex

En obligatorisk tjänstepension bör utredas

Garantipensionen ska utgöra ett grundskydd som man kan leva på. I denna kan också ingå en ekonomiskt behovsprövad bostadspension (nuvarande bostadstillägg). För att förenkla systemet bör bl.a. Konsumtionsstöd och Inkomstpensionstillägg därmed kunna avvecklas.

Det ska synas på pensionsnivån att man har arbetat. Även om man haft låg lön ska det ge mer i pension, än om man av olika anledningar inte har arbetat. För ett antal år sedan började den s k änkepensionen att fasas ut. Det har fått till följd att i synnerhet många kvinnor har svårt att få pensionen att räcka till när man har blivit ensam. Med tanke på att kvinnorna i genomsnitt blir ca 3,5 år äldre än männen, finns det starka skäl att öppna upp för ny modell med s k ensampension. Systemet ska vara uppbyggt så att man som efterlevande (ska gälla både män och kvinnor och utan åldersgräns) får ett påslag när man blir ensam. Det kan gälla en viss tid (dock längre än dagens omställningspension) eller varaktigt.

För att inte öka klyftorna mellan arbetsinkomst och pension, bör pensionen följa löneindex. Det är det enklaste sättet att värdesäkra pensionerna. Tjänstepensionen har fått en allt större tyngd av den totala pensionen. Fortsätter den utvecklingen bör förutsättningar för en obligatorisk tjänstepension utredas.

Vår slutsats är att människor ska uppleva att pensionen ska vara rättvis och att alla ska känna sig ekonomiskt trygga som pensionärer. Det är vi alla värda!

Förslag till beslut:

Distriktets yttrande

Distriktsstyrelsen tackar så mycket för motionen. Centerpartiet har sedan tidigare beslutat att en ny stor utredning av pensionssystemet ska genomföras.

9.49 Låt oss bygga vårt förtroendesamhälle starkare

Motionsskrivare: Bengt Walla

Titel

Låt oss bygga vårt förtroendesamhälle starkare

1643 Gammalt motionsnummer
 1644 Östergötland 26

1645 Medskrivare
 1646

1647 Område
 1648 Socialförsäkringar och pensioner

1649 Brödtext
 1650 Vi och våra nordiska grannländer har ett unikt högt förtroendekapital att förvalta. Tyvärr är vårt
 1651 förtroende avtagande, för varandra, för våra myndigheter och företag. Centerpartiet har goda
 1652 förutsättningar att leda arbetet med att vända trenden med ett systematiskt och långsiktigt
 1653 förtroendebyggande i hela vårt gemensamma samhälle.
 1654

1655 All tillgänglig forskning menar att de nordiska samhällena kännetecknas av höga nivåer av social tillit
 1656 som därför kallas det nordiska guldets.
 1657 [https://books.google.se/books/about/TILLIT_DET_NORDISKA_GULDET.html?hl=sv&id=dVQoDwAAQ](https://books.google.se/books/about/TILLIT_DET_NORDISKA_GULDET.html?hl=sv&id=dVQoDwAAQBAJ&redir_esc=y)
 1658 [BAJ&redir_esc=y](https://books.google.se/books/about/TILLIT_DET_NORDISKA_GULDET.html?hl=sv&id=dVQoDwAAQBAJ&redir_esc=y)
 1659

1660 Vi ser en oroande politisk polarisering i många andra länder som leder till spänningar och konflikter.
 1661 Världens rikaste man drar ned biståndet till världens fattigaste länder. Ekonomiska och åtföljande
 1662 sociala klyftor ökar stadigt, även i vårt land. Basinkomst provas i många länder för att garantera en
 1663 lägsta levnadsstandard för dem som inte kan försörja sig själva.
 1664 <https://tidningensyre.se/basinkomstkollen/> I Sverige utförsäkras allt fler och fler barnfamiljer vräks
 1665 från sin sista trygghet. Hur tänker vi och våra handläggare? Det blir farligt när det sociala
 1666 förtroendekapitalet tar slut. Det kan leda till fler skolskjutningar, om vi inte lyckas vända trenden
 1667 genom att bygga ett tryggare förtroendesamhälle.

1668 Att-satser
 1669 [9.49.1](#) att överväga hur en basinkomst skulle kunna utformas för att passa vårt förtroendesamhälle.

1670 Distriktets yttrande
 1671 Det är svårt att utläsa i motionens text om vem det syftar till vid refereringen till ”världens rikaste
 1672 man”, det ger utrymme för fria tolkningar som är svårt att ta genuin ställning till. Sverige har ett bra
 1673 socialt skyddsnät som ska hantera det som sägs i texten. I samband med införandet av bland annat
 1674 ny socialtjänstlag där lagstiftaren pekar på att arbeta alltmer förebyggande och tidig upptäckt.
 1675 Tidigare var det enbart Polisen som hade det utpekade ansvaret att jobba brottsförebyggande,
 1676 något som nu delas med myndigheter, regioner och kommuner.
 1677 Att införa basinkomst kan anses som att man fråntar medborgaren det personliga ansvaret för sin
 1678 egen försörjning. Som tidigare sagt har Sverige ett bra socialt skyddsnät där socialtjänst kan gå in och
 1679 hjälpa. Även ett mycket generöst system för studier för vuxna. Att införa basinkomst skulle öka
 1680 segregationen och klyftorna i samhället mer än idag.
 1681 Centerpartiet arbetar för lätta vägar in till arbete, sänkt arbetsgivaravgift för unga, minskade regler
 1682 för nya företag.
 1683 Distriktsstämman beslutar att anse motionens första att-sats besvarad och skickas därmed inte
 1684 vidare till partistämman.
 1685 Distriktsstämman beslutar att avslå motionens andra att-sats.
 1686 Distriktsstämman beslutar att skicka vidare motionens andra att-sats till partistämman.

1687	<u>9.50 Förenkling av bidrag och förmåner från</u>
1688	<u>Försäkringskassan och andra myndigheter</u>
1689	Motionsskrivare: Joakim Jarnryd
1690	
1691	Titel
1692	Förenkling av bidrag och förmåner från Försäkringskassan och andra myndigheter
1693	Gammalt motionsnummer
1694	Stockholms län 86
1695	Medskrivare
1696	
1697	Område
1698	Socialförsäkringar och pensioner
1699	Brödtext
1700	Svenska medborgare står idag inför en komplex verklighet när det gäller att förstå och navigera i det
1701	omfattande system av bidrag och förmåner som erbjuds av Försäkringskassan och andra
1702	myndigheter. Mångfalden av stödåtgärder, tillsammans med ett komplicerat regelverk, skapar en
1703	situation där det är lätt för enskilda att göra fel eller missa viktiga förmåner som de har rätt till.
1704	Risken för felaktiga beslut och ofullständiga ansökningar är hög, vilket kan leda till onödig byråkrati,
1705	ekonomisk otrygghet och förlorade möjligheter för de behövande.
1706	
1707	Förslag
1708	Föreslår att en utredning tillsätts med målet att undersöka hur systemet med bidrag och förmåner
1709	kan förenklas och göras mer användarvänligt för enskilda medborgare. Denna utredning bör
1710	omfatta:
1711	
1712	1. Kartläggning av nuvarande bidrag och förmåner: En översikt över alla existerande stödåtgärder
1713	och de myndigheter som hanterar dem.
1714	2. Analys av komplexitet och överlappningar: Identifiera områden där regelverket är särskilt
1715	komplext eller där överlappande ansvarsområden mellan myndigheter försvårar för enskilda att
1716	navigera systemet.
1717	3. Förslag på förenkling: Utarbeta konkreta förslag för att reducera komplexiteten, till exempel
1718	genom digitala verktyg som guidar användare, en sammanslagning av liknande förmåner eller
1719	enklare ansökningsprocesser.
1720	4. Utbildning och information: Utveckla strategier för att förbättra informationsspridning och
1721	utbildning till allmänheten, så att fler medborgare kan ta del av sina rättigheter på ett korrekt och
1722	effektivt sätt.
1723	
1724	Genom att genomföra denna utredning och implementera dess rekommendationer skapas ett mer
1725	rättvist och tillgängligt system till lägre kostnader.
1726	Att-satser
1727	<u>9.50.1</u> att en utredning tillsätts med målet att undersöka hur systemet med bidrag och förmåner
1728	kan förenklas och göras mer användarvänligt för enskilda medborgare.

1729 Distriktets yttrande
1730 Distriktsstyrelsen föreslår bifall då överdrivet komplicerade regelverk varken är bra för medborgaren
1731 eller myndigheterna. En förenkling kan innebära ökad rättvisa då medborgaren själv inte behöver
1732 vara expert eller ta hjälp i sina kontakter med myndigheter. Enklare system minskar samtidigt risken
1733 för ofrivilliga fel. Synergieffekter såsom att regelverken också blir lättare att tillämpa för
1734 myndigheterna och att det kan bli lättare att upptäcka fusk kan också förväntas.

1735 **9.51 Motion om förtydligande av ömsesidighet i**
1736 **samhällskontraktet, mellan medborgare och samhälle**

1737 **Motionsskrivare:** Kerstin Strömberg

1738

1739 Titel

1740 Motion om förtydligande av ömsesidighet i samhällskontraktet, mellan medborgare och samhälle

1741 Gammalt motionsnummer

1742 Jämtland 23

1743 Medskrivare

1744

1745 Område

1746 Socialförsäkringar och pensioner

1747 Brödtext

1748 Bakgrund:

1749 Ett samhälle byggs upp av dess medborgare och grundas i ett ömsesidigt åtagande, av rättigheter
1750 och skyldigheter, där medborgaren bidrar med kunskaper, arbete, skatt och engagemang. Samhället
1751 står på sin sida för övergripande infrastruktur, utbildning, rättsväsende och välfärdssystem såsom
1752 vård, sociala utjämnningssystem osv.

1753 Ett hållbart samhälle finns, då tilliten till samhällskontraktet är stor. Därför är det viktigt att i varje tid
1754 se hur man kan värna den tilliten och tydliggöra ömsesidigheten som samhällskontraktet bygger på.

1755

1756 Just nu lever vi i en tid, när tilliten hotas från flera håll. Dels finns krafter som verkar för att peka ut
1757 vissa grupper som särskild belastning för samhället och dels har vi byggt system som inte
1758 kommunicerar med varandra, skapar stuprör, vilket möjliggör missbruk av välfärdssystemet på olika sätt.
1759 Myndigheter som inte kommunicerar med varandra pga skydd av personers integritet, riskerar att
1760 bidra till att människor upplever att systemet används för att skydda brott, vilket undergräver
1761 tilliten. Respekt för den personliga integriteten är mycket viktig, men vi behöver verka för större
1762 möjlighet till kommunikation, "hängrännor", mellan myndigheter, för att motverka till exempel att
1763 en person kan uppbära sjukbidrag, men ändå göra sig oanträffbar för till exempel delgivning av information
1764 från myndigheter, fakturor osv.

1765

1766 Jag föreslår mot bakgrund av ovan att

1767 Centerpartiet arbetar för ökad tillit till samhällskontraktet genom att tydliggöra kopplingen mellan
1768 rättighet/förmån och skyldighet/ansvar som medborgare.

1769

1770 Det skulle kunna ske genom någon form av koppling så att när en person söks för delgivning av

1771 någon form och inte kan nås, så kontrolleras om personen har någon ytterligare delgivning som inte
1772 kunnat förmedlas pga onåbarhet, och i så fall så pausas alla utbetalningar från välfärdssystemen, tills
1773 delgivningen är verkställd. En delgivning kan man missa pga sjukdom eller längre utlandsvistelse,
1774 men blir det flera finns anledning att sätta spärr för utbetalning av välfärdsmedel, tills delgivning
1775 kunnat verkställas.

1776 På så sätt blir det tydligt att en person som vill ta del av någon av vårt samhälles förmåner
1777 (barnbidrag, bidragsförskott, försörjningsstöd, hemtjänst, sjukbidrag, pension etc) också skall stå till
1778 samma samhälles förfogande för information, kommunikation och rättslig prövning.

1779

1780 Att-satser

1781 [9.51.1](#) att Centerpartiet verkar för att utbetalningar från välfärdssystemet pausas vid upprepade
1782 misslyckade delgivningar, tills delgivningen är verkställd, för att stärka kopplingen mellan
1783 rättigheter och skyldigheter i samhällskontraktet

1784 Distriktets yttrande

1785 Motionären lyfter en problematik om att medborgare kan få fortsätta att nyttja välfärdssystemet
1786 trots att den söks för delgivning. Motionären vill lyfta resonemanget om ett samhällskontrakt, där
1787 medborgare har både rättigheter och skyldigheter. Vidare hur problematiskt det är att det finns
1788 system som inte pratar med varandra och då tillåter fortsatta utbetalningar trots att den söks för
1789 delgivning. /Med anledning av att välfärdsbrott och organiserade välfärdsbrott finns i landet så kan
1790 ökade hängreännor såsom myndighetssystem som kommunicerar med varandra i dessa fall vara en
1791 väg framåt.